

Aspekty rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osoby

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Milena Otavová, Ph.D.

Veronika Miková

Brno 2015

Poděkování

Chtěla bych zde poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Mileně Otavové, Ph.D., za její vstřícný přístup, poskytnuté cenné rady, připomínky a hlavně za čas, který mi při psaní této práce věnovala.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Aspekty rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osoby**

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 19. května 2015

Abstract

Miková, V. The aspects of dividing incomes and expenses between cooperative persons. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2015.

The thesis concerns with the consideration of the convenience of the allocation of incomes and expenses between the cooperative persons from the aspect of income tax. Together with it the continuity of obliged social and health conscription will be observed. These are the next aspects that affect the allocation of incomes and expenses. Furthermore, the thesis define a cooperative person and its duties, social and health insurance and the high of advance payments which self-employed and cooperative people are obliged to pay. On the concrete examples from real situations the convenience of this institute is noted, calculated and considered. On the trial examples the detailed calculation is illustrated. These concerns with the tax liability of tax payers, the calculation of the additional payment of social and health insurance and the calculation of the new height of advance payment for consequent period.

Keywords

tax optimalization, social contribution, health contribution

Abstrakt

Miková, V. Aspekty rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osoby. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita, 2015.

Práce se zabývá posouzením výhodnosti rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby z hlediska daně z příjmů. Zároveň bude sledována návaznost na povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění, které jsou dalším hlediskem, které určuje, zda je výhodné rozdělit příjmy a výdaje. Dále je v práci vymezena spolupracující osoba a její povinnosti, zdravotní a sociální pojištění a výše záloh, které je OSVČ a spolupracující osoba povinna hradit. Na konkrétních příkladech z praxe je zaznamenána, propočítána a posouzena výhodnost tohoto institutu. Na modelových příkladech je znázorněn podrobný výpočet, týkající se daňové povinnosti poplatníka daně, výpočet doplatku na sociální a zdravotní pojištění a propočet nové výše zálohy na následující období.

Klíčová slova

daňová optimalizace, sociální pojištění, zdravotní pojištění

Obsah

1	Úvod a cíl práce	13
1.1	Úvod.....	13
1.2	Cíl práce.....	14
2	Metodika	15
3	Princip stanovení základu daně dle § 7 ZDP	16
3.1	Příjmy dle ustanovení § 7 ZDP	16
3.2	Výdaje	17
3.2.1	Skutečné výdaje	17
3.2.2	Výdaje procentem z příjmů	18
3.3	Základ daně.....	18
3.4	Struktura výpočtu základu daně	19
3.5	Sazba daně	19
3.6	Daň stanovená paušální částkou § 7a ZDP	20
3.7	Možnosti daňové optimalizace.....	20
3.7.1	Daňové zvýhodnění	20
3.7.2	Slevy na dani	21
3.8	Zálohy na daň z příjmů.....	22
3.8.1	Schéma výpočtu daňové povinnosti	23
4	Zdaňování příjmů spolupracujících osob	24
4.1	Společně hospodařící domácnost	24
4.2	Spolupracující osoba	24
4.2.1	Výhody využití institutu	25
4.2.2	Podmínky pro rozdělení příjmů a výdajů	26
4.2.3	Rozdělení příjmů na spolupracující osobu.....	26
4.3	Výhody a nevýhody institutu.....	27
4.3.1	Výhody spolupráce osob	27
4.3.2	Nevýhody spolupráce osob	28

4.4	Rovná a progresivní sazba daně.....	28
4.4.1	Rovná sazba daně.....	28
4.4.2	Progresivní sazba daně.....	29
4.4.3	Sazby daně a institut spolupracujících osob.....	29
5	Sociální pojištění	30
6	Sociální zabezpečení	31
6.1	Povinnosti OSVČ vůči správě sociálního zabezpečení.....	31
6.2	Pojistné období.....	31
6.3	Sazba pojistného.....	31
6.4	Maximální základ pojistného.....	32
6.4.1	Minimální měsíční platba.....	32
6.5	Vymezení zákonem.....	32
6.5.1	Důchodové pojištění.....	33
6.5.2	Nemocenské pojištění.....	33
6.6	Vedlejší činnost.....	34
6.7	Zálohy OSVČ.....	34
6.8	Platba záloh.....	35
6.8.1	Způsob placení pojistného podle § 19 ZPSZ.....	35
7	Zdravotní pojištění	36
7.1	Účel zdravotního pojištění.....	36
7.2	Legislativa a právní vymezení.....	36
7.2.1	Související předpisy.....	36
7.3	Plátcí zdravotního pojištění.....	36
7.4	OSVČ a zdravotní pojištění.....	36
7.5	Výše pojistného.....	37
7.5.1	Způsob platby pojistného.....	37
7.6	Maximální vyměřovací základ.....	38
7.7	Minimální vyměřovací základ.....	38
7.8	Oznamovací povinnost plátců pojistného.....	39
7.9	Zálohy.....	39

7.9.1	Zálohy na pojistné neplatí.....	39
7.10	Splatnost pojistného.....	40
7.11	Přehled o příjmech a výdajích.....	40
8	Praktická část	41
8.1	Představení domácnosti.....	41
8.1.1	Volba výdajů.....	42
8.1.2	Spolupráce manžela.....	42
8.2	Daňová povinnost.....	43
8.2.1	Výpočet základu daně.....	43
8.2.2	Nezdanitelné části dani.....	43
8.2.3	Základ daně snížený o nezdanitelné části daně.....	44
8.2.4	Výpočet daňové povinnosti.....	44
8.3	Povinnost vůči ČSSZ.....	45
8.4	Povinnost vůči zdravotní pojišťovně.....	46
8.5	Představení domácnosti.....	49
8.5.1	Volba výdajů:.....	49
8.5.2	Spolupráce manželky.....	51
8.6	Daňová povinnost.....	51
8.6.1	Stanovení základu daně.....	51
8.6.2	Nezdanitelné části daně.....	51
8.7	Výpočet daňové povinnosti.....	52
8.8	Povinnost vůči ČSSZ.....	52
8.9	Povinnost vůči zdravotní pojišťovně.....	53
8.10	Představení domácnosti.....	56
8.11	Volba výdajů.....	56
8.11.1	Rozdělení příjmů na spolupracující osoby.....	57
8.12	Daňová povinnost.....	58
8.12.1	Stanovení základu daně.....	58
8.13	Výpočet daňové povinnosti.....	59
8.14	Sociální pojištění.....	59
8.15	Zdravotní pojištění.....	60

8.15.1	Rozdělení příjmu varianty	61
9	Závěr	65
10	Literatura	67

Seznam obrázků

- Obr. 1** Schéma výpočtu daňové povinnosti Zdroj:
<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d9786v12659-prijmy-fyzickych-osob-z-kapitaloveho-majetku/> 23
- Obr. 2** Systém sociálního pojištění v ČR Zdroj: ŠIROKÝ, J., Daňové teorie s praktickou aplikací, 2008, s. 157 30

Seznam tabulek

Tab. 1	Struktura výpočtu ZD	19
Tab. 2	Přehled výdajů	42
Tab. 3	Stanovení základu daně	43
Tab. 4	Nezdanitelné části daně	43
Tab. 5	Snížený základ daně	44
Tab. 6	Výpočet daně	44
Tab. 7	Sociální pojištění paní Jarmily	45
Tab. 8	Sociální pojištění pana Libora	45
Tab. 9	Povinnost paní Jarmily vůči zdravotní pojišťovně	46
Tab. 10	Povinnost pana Libora vůči zdravotní pojišťovně	46
Tab. 11	Souhrnná tabulka s hodnotami k porovnání	47
Tab. 12	Volba výdajů	50
Tab. 13	Stanovení základu daně	51
Tab. 14	Výpočet daňové povinnosti manželů Pátkových	52
Tab. 15	Sociální pojištění pana Pátka	52
Tab. 16	Povinnost Romana vůči zdravotní pojišťovně	53
Tab. 17	Povinnost Blanky vůči zdravotní pojišťovně	53
Tab. 18	Souhrnná tabulka s hodnotami k porovnání	54
Tab. 19	Výběr výdajů pro pana Radima	57
Tab. 20	Stanovení základu daně	58
Tab. 21	Výpočet daňové povinnosti	59
Tab. 22	Sociální pojištění Radim	59

Tab. 23	Zdravotní pojištění Radima	60
Tab. 24	Zdravotní pojištění babičky	60
Tab. 25	Spolupráce pouze babičky, varianta I	61
Tab. 26	Rozdělní na syna a babičku, varianta II	62
Tab. 27	Využití obou synů a babičky, varianta III	63
Tab. 28	Přehled plateb na rok 2015	64

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Každý občan České republiky je povinen platit daně a pojistné na sociální a zdravotní pojištění ze svého příjmu. Lidé mají snahu snížit svou povinnost odvodů na minimum. Poplatníci si mnohdy neuvědomují, že je nutné, aby se v problematice odvodů a daní aspoň orientovali, aby věděli, jakým způsobem mají se svými příjmy a výdaji pracovat, aby byly odvody pro ně co nejvýhodnější. Pokud má daňový subjekt v úmyslu optimalizovat své povinnosti, je nutné, aby se orientoval v zákonech, jejich legislativních změnách a sledoval nejnovější změny a možnosti, které ho ovlivní.

Vhodným optimalizačním nástrojem je institut spolupracujících osob. Tento institut slouží k rozdělení části příjmů a výdajů podnikatele na spolupracující osobu. Spolupracující osobou se mohou stát osoby blízké, které žijí s poplatníkem ve společné domácnosti. Jedná se o atraktivní řešení, které není pro subjekt náročné. Musí být splněno pouze několik předpokladů a nesmí být překročené limity přerozdělovaných částek. Touto úpravou docílíme pro poplatníka nižšího základu daně podle ustanovení § 7 ZDP. Z důvodu nižšího základu daně se dá očekávat nižší daňová povinnost a hlavně nižší vyměřovací základ pro pojistné na sociální a zdravotní pojištění, tím pádem je docíleno snížení výše zálohy na jednotlivých pojištěních.

Z pohledu podnikatele nejvýhodnější bývá zpravidla využití spolupráce manželky/manžela, protože je zde možnost uplatnit na spolupracující manželku/manžela až 50 % příjmů a výdajů do limitu 540 000 Kč, nebo 45 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce, jak uvádí ustanovení § 13 ZDP, což je pro podnikajícího manžela velmi výhodné. Přerozdělením vyššího procenta příjmů a výdajů na spolupracující manželku/manžela dojde ke snížení základu daně podnikatele, což má za následek nižší daňovou povinnost a nižší vyměřovací základ na sociální a zdravotní pojištění. Mezi další druh spolupráce můžeme zařadit spolupracující osoby, které žijí s poplatníkem ve společné domácnosti. Na tyto spolupracující osoby je možné rozdělit v úhrnu 30 % příjmů a výdajů podnikatele nebo 15 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce s OSVČ. Na tyto osoby můžeme uplatnit částku v úhrnu 180 000 Kč, jak je uvedeno v ustanovení § 13 ZDP. Je ovšem nutné, aby byly dodrženy podmínky, které jsou spojeny s institutem spolupracujících osob.

Mezi další výhodou tohoto institutu je možnost uplatnění odlišných výdajů. Podnikatel si může zvolit výdaje procentem z příjmu a spolupracující osoba může použít výdaje skutečné. Tímto krokem nepřijde podnikatel o daňové zvýhodnění na vyživované dítě.

Pro osobu samostatně výdělečně činnou nemusí dítě představovat jen daňové zvýhodnění, ale také spolupracující osobu, na kterou smí přerozdělit část svých příjmů a výdajů. Jedinou podmínkou je skutečnost, že se musí jednat o dítě, které ukončilo povinnou školní docházku. Z tohoto titulu není možné uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě.

I přes některé zdánlivé nevýhody je využíváno institutu spolupracujících osob, obzvláště ve světě, jako například v Německu, ve Francii nebo také v Rakousku, kde díky progresivnímu zdanění je využití spolupracující osoby velmi výhodné. Lze zde předvést úspory, které tento institut přináší. Díky přerozdělení příjmů na spolupracující osoby se OSVČ dostane do nižšího daňového pásma. S ohledem na daňové pásmo se odvíjí sazba daně. V České republice není tento institut tak často využíván, z důvodu rovné daně ve výši 15 %. Z tohoto ohledu se nejeví institut spolupracujících osob pro občany České republiky příliš výhodný.

1.2 Cíl práce

Práce se zabývá posouzením výhodnosti rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby z hlediska daně z příjmů. Zároveň bude sledována návaznost na povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění, které jsou dalším hlediskem, které určuje, zda je výhodné rozdělit příjmy a výdaje. Cílem práce je seznámit s možnostmi úspory, prostřednictvím spolupracující osoby u OSVČ podnikající podle ustanovení § 7 ZDP, protože podnikání fyzických osob je jednou z nejčastějších forem podnikání v České republice. Cílem práce je na konkrétních příkladech z praxe posoudit výhodnost a institutu spolupracujících osob. V práci bude znázorněn podrobný výpočet, týkající se daňové povinnosti poplatníka, výpočet doplatku na sociální a zdravotní pojištění a propočet nové výše zálohy na následující období.

2 Metodika

Teoretická část práce slouží k vymezení pojmů. Na začátku práce jsou vymezeny a analyzovány příjmy OSVČ, protože příjmy mohou být rozřazeny podle ustanovení §7 ZDP do několika kategorií a podle dané kategorie smí OSVČ využít uplatnění výdajů pomocí procenta z příjmu. Dále zde nalezneme deskripci se samotným pojmem spolupracující osoba a určení, kdo se jí může stát, možnosti rozdělení příjmů na tuto osobu a vymezení pojmu domácnost. Tento pojem byl velmi problematický kvůli novému občanskému zákoníku, jelikož nebyl charakterizován, z toho důvodu byla vydána důvodová zpráva k novele o dani z příjmu a došlo k úpravě ustanovení § 13 ZDP, který se vztahuje ke spolupracující osobě.

Dále se teoretická část zaměřuje na vymezení sociálního a zdravotního pojištění, jelikož se jedná o oblasti, kde bude dle mého úsudku jasně vidět úspora při správném rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby. Indukce umožňuje odkrýt podstatu spolupracující osoby a další zákonitosti týkající se této problematiky. Pokud bude na spolupracující osobu rozdělen příjem, který je nižší než vyměřovací základ pro vedlejší činnost, je možná úspora na sociálním pojištění, zdravotní pojištění se platí bez ohledu na výši vyměřovacího základu. Nalezneme zde informace týkající se samotného pojištění, důvody pro existenci zákonných pojištění, jejich dělení a maximální a minimální vyměřovací základy.

V praktické části jsou znázorněny modelace, které názorně ukazují výpočet daňové povinnosti, pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Pro každou modelaci je podle podrobných výpočtů nejen vypočtena situace, kdy by si vše poplatník odvedl sám, ale hlavně situace, kdy přerozdělí příjmy a výdaje na spolupracující osoby. Každá modelace znázorňuje komparaci daných dvou či více situací. Z pohledu spolupracující osoby zde nalezneme optimální rozdělení příjmů a výdajů na tento institut. Spolupracující osoba bývá pro podnikatele zpravidla výhodná. Ovšem někteří podnikatelé nevyužívají spolupracující osoby, protože samotná registrace spolupracující osoby na finančním úřadu, zdravotní pojišťovně i ČSSZ je pro ně časově náročná, ale z hlediska optimalizace se jedná o účinný nástroj, který sníží nejen odvody, ale také může snížit zálohy na sociální a zdravotní pojištění. Podnikateli v konečném důsledku institut sníží jeho platební povinnost.

Při výpočtech pojistného je nutné správně analyzovat situaci poplatníka. Nejprve je nutné zjistit výši základu daně, protože přerozdělením příjmů a výdajů došlo ke změnám v jeho výši. Následně je dopočítána daňová povinnost poplatníka vůči finančnímu úřadu s využitím spolupracující osoby i bez ní. Na základě komparace dojde k posouzení, zda dojde ke snížení daňové povinnosti. Dále je nutný dopočet pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Při tomto výpočtu je nutné dopočítat zálohu na další rok. U tohoto kroku je vhodné provést komparaci, zda situace se spolupracující osobou vychází vhodněji i za předpokladu, že bude povinnost odvádět za spolupracující osoby zálohy na sociálním a zdravotním pojištění. Na základě dedukce je nutné zhodnotit, zda je vhodné využití spolupracující osoby a zda dochází k optimalizaci odvodů poplatníka.

3 Princip stanovení základu daně dle § 7 ZDP

U zdaňování příjmů, kterých dosahuje osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“) při své samostatné činnosti, je nutné postupovat podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). Při situaci, že chce OSVČ rozdělit příjmy na spolupracující osobu, bude se postupovat zejména podle § 13 ZDP, který vymezuje měsíční částku, kterou může OSVČ rozdělit na spolupracující osobu a zároveň uvádí maximální procentuální vyjádření, které smí být rozděleno.

OSVČ má více možností jak optimalizovat svou daňovou povinnost i samotný vyměřovací základ pro pojistné na sociální a zdravotní pojištění než zaměstnanec, který spadá do § 6 ZDP, protože za zaměstnance řeší veškeré odvody zaměstnavatel, ale u OSVČ je situace odlišná. Veškeré břemeno výpočtu vyměřovacího základu a odvodu pojistných částek jsou výhradně na poplatníkovi. Velká nevýhoda se jeví v administrativní a časové náročnosti, ale na straně druhé poplatník smí využít všech výhod, které ze samostatného výpočtu vyplývají. (Valouch, 2009)

3.1 Příjmy dle ustanovení § 7 ZDP

Za příjmy, které jsou zařazeny do § 7, jsou považovány příjmy na základě povolení, registrace nebo jiného souhlasu příslušného orgánu. Za příjmy spadající do ustanovení § 7 ZDP dále řadíme příjmy z nájmu obchodního majetku poplatníka, příjmy plynoucí z nakládání s majetkem vloženým do obchodního majetku včetně příjmů z prodeje cenných papírů. Do příjmů podle § 7 ZDP řadíme i příjmy spolupracujících osob, jejichž problematika je řešena podle ustanovení § 13 ZDP. (Pelech, 2013)

Příjem ze samostatné činnosti dle ustanovení § 7 ZDP je definován jako příjem, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, jedná se o:

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- b) příjem ze živnostenského podnikání
- c) příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b)
- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku

Příjmem ze samostatné činnosti podle ustanovení § 7 odst. 2, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je dále:

- a) příjem z užití samostatné činnosti nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem
- b) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku
- c) příjem z výkonu nezávislého povolání

3.2 Výdaje

Každý subjekt vykonávající samostatnou činnost se může rozhodnout, zda bude uplatňovat skutečné výdaje nebo výdaje vypočtené procentem z příjmu. Skutečné výdaje jsou výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu. Pro podnikatele je však někdy optimálnější využít výdaje vyjádřené procentem z příjmů.

3.2.1 Skutečné výdaje

Pokud podnikatel uplatní skutečné výdaje, je nutné rozlišovat daňové náklady, které se řadí mezi daňově uznatelné a neuznatelné. Pokud podnikatel vede účetnictví, je nutné upravit základ daně o položky snižující a zvyšující základ daně.

Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jsou charakterizovány v § 24 ZDP, se pro zjištění základu daně odečítají ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními předpisy. Ve výdajích na dosažení, zajištění a udržení příjmů nelze uplatnit výdaje, které již byly v předchozích zdaňovacích obdobích uplatněny.

Do uznatelných výdajů patří podle § 24, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů:

- odpisy hmotného majetku (§ 26 až §33) s výjimkou uvedenou v písmenu c) a § 25
- zůstatková cena hmotného majetku (§ 29 odst. 2 ZDP) vyřazeného v důsledku škody jen do výše náhrad
- pojistné hrazené poplatníkem, pokud souvisí s příjmem, který je předmětem daně a není od daně osvobozen
- nákupy materiálu a zboží
- škody vzniklé v důsledku živelných pohrom
- provozní náklady (Účetní kavárna, 2015)

Mezi neuznatelné výdaje patří podle § 25, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů například:

- výdaje (náklady) na pořízení hmotného majetku a nehmotného majetku, s výjimkou uvedenou v § 24 odst. 2, včetně splátek a úroků z úvěrů a zápůjček půjček spojených s jejich pořízením, jsou-li součástí jejich ocenění
- penále, úroky z prodlení a pokuty s výjimkou uvedenou v § 24 odst. 2 písm. zi), přirážky k pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a k pojistnému na veřejné všeobecné zdravotní pojištění a náklady spojené s trestem uveřejnění rozsudku podle zvláštního právního předpisu
- náklady na reprezentaci (Účetní kavárna, 2015)

3.2.2 Výdaje procentem z příjmů

Neuplatní-li poplatník skutečné výdaje, může uplatnit výdaje procentem z příjmů, jak uvádí v publikaci Brychta (2014):

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného.¹
- b) 60 % z příjmů z živnostenského podnikání, s výjimkou příjmů ze živnostenského podnikání řemeslného.²
- c) 40 % z příjmů z jiného podnikání než ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a než z živnostenského podnikání, nejvýše však do částky 800 000 Kč.
- d) 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, nejvýše však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč.

Jak dále uvádí Brychta (2014), poplatník si musí uvědomit, že ve výdajích uplatněných procentem z příjmů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů ze samostatné činnosti, a proto si nesmí uplatnit žádný skutečný výdaj.

I Macháček (2010) uvádí, že pokud poplatník uplatní v řádném daňovém přiznání daňové výdaje procentem z příjmů podle § 7 odst. 7 ZDP, nemůže v dodatečném daňovém přiznání změnit způsob uplatnění výdajů a přejít z paušálních výdajů na daňové výdaje v prokázané výši podle § 24 ZDP. Tento přechod se však nevztahuje na dodatečný přechod z daňových výdajů v prokázané výši uplatněných v řádném daňovém přiznání na uplatnění paušálních výdajů v dodatečném daňovém přiznání. Pokud by chtěl poplatník přejít ze skutečných výdajů na výdaje vyjádřené procentem z příjmů a naopak, lze tuto skutečnost změnit až v následujícím zdaňovacím období a musí upravit základ daně o položky snižující a zvyšující základ daně.

3.3 Základ daně

Základem daně je charakterizován jako částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahující výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až § 10 není stanoveno jinak. Zdaňovacím obdobím je pro fyzické osoby kalendářní rok.

Do základu daně nezahrnujeme příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy, které jsou osvobozeny podle § 4 ZDP a příjmy, pro které platí zvláštní sazba daně dle § 36 ZDP, jedná se o příjmy zdaněny srážkovou daní. (Valouch, 2009)

Od roku 2014 má poplatník možnost k navrácení srážkové daně, pokud podá daňové přiznání.

¹ od roku 2015 lze uplatnit výdaje nejvýše do částky 1 600 000 Kč

² od roku 2015 lze uplatnit výdaje nejvýše do částky 1 200 000 Kč.

V daňové evidenci zjistíme základ daně rozdílem příjmů a výdajů a v účetnictví se jedná o rozdíl nákladů a výnosů.

Má-li poplatník ve zdaňovacím období příjem z více činností, celkový základ daně je tvořen dílčími základy daně § 6 až § 10 ZDP.

3.4 Struktura výpočtu základu daně

Tab. 1 Struktura výpočtu ZD

Příjmy ze závislé činnosti
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI
Příjmy ze samostatné činnosti
Výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE SAMOSTATNÉ ČINNOSTI (NEBO ZÁPORNÝ ROZDÍL MEZI PŘÍJMY A VÝDAJI)
Příjmy z kapitálového majetku
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU
Příjmy z nájmu
Výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ Z NÁJMU (NEBO ZÁPORNÝ ROZDÍL MEZI PŘÍJMY A VÝDAJI)
Ostatní příjmy
Výdaje na dosažení příjmu (podle druhu příjmů do výše daného druhu příjmu)
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z OSTATNÍCH PŘÍJMŮ
Celkový základ daně je roven součtu § 6 - § 10

Zdroj: Vančurová, A., Láčková, L., Daňový systém ČR 2010

3.5 Sazba daně

Daň z příjmů fyzických osob se vypočítá ze základu daně, který je snížen o nezdaniitelnou část základu daně uvedenou v § 15 ZDP a zároveň o odčitatelné položky od základu daně (§ 34 ZDP) a případné daňové ztráty minulých let, zaokrouhlené na celá sta dolů. Sazba daně z příjmů fyzických osob na rok 2014 dle § 16 ZDP činí 15 % ze základu daně.

Výsledná daň se zaokrouhlí na celé koruny nahoru dle § 146 odst. 1 Daňového řádu. Příjmy ze závislé činnosti a příjmy z podnikání se dále testují, zda nepodléhájí solidárnímu zvýšení daně. Součet dílčího základu daně dle § 6 a § 7 musí být větší než 48 násobek průměrné mzdy, tj. pro rok 2014 hodnota 1 245 216 Kč a pro rok 2015 se jedná o částku 1 277 328 Kč, stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Částka převyšující tuto hodnotu se zdaní 7% sazbou daně.

3.6 Daň stanovená paušální částkou § 7a ZDP

Provozuje-li poplatník činnost za spolupráce manžela/manželky, může o stanovení daně paušální částkou požádat i spolupracující manžel/manželka. V tom případě se předpokládané příjmy a předpokládané výdaje rozdělí na spolupracujícího manžela/manželku v poměru stanoveném podle § 13 ZDP. Nezdanitelné části základu daně podle § 15, slevu na dani podle § 35ba nebo slevu na dani podle § 35c uplatní poplatník i spolupracující manžel/manželka samostatně.

Struktura výpočtu je uvedena podle Macháčka (2010) formou rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, kdy je daň vypočtena sazbou daně podle § 16 ZDP. Vypočtená daň se dále sníží o předpokládanou slevu na dani podle § 35ba nebo o předpokládanou slevu na dani podle § 35c, uplatněnou poplatníkem v žádosti o stanovení daně paušální částkou. K předpokládanému nároku na uplatnění daňového bonusu podle § 35c se při stanovení daně paušální částkou nepřihlédne. Daň stanovená paušální částkou činí, i po snížení o uplatněné předpokládané slevy na dani podle § 35ba a § 35c, nejméně 600 Kč za zdaňovací období.

V případě stanovení daně paušální částkou u poplatníka musí mít daň stanovenou paušální částkou i manželka dle § 7a/2 ZDP.

3.7 Možnosti daňové optimalizace

Pod pojmem daňová optimalizace si představují aplikaci daňových zákonů, která vede k minimalizaci daňové povinnosti, aniž by došlo k porušení zákonů. K minimalizaci daňové povinnosti slouží u fyzických osob uplatnění slev na dani, odčitatelných položek od základu daně, využití smluv o zamezení dvojího zdanění či využití institutu spolupracujících osob.

Situace se liší, pokud u výpočtu základu daně došlo ke snížení základu daně nelegálním postupem. Za těchto předpokladů nelze mluvit o daňové optimalizaci daňového zatížení, ale o daňovém úniku, který je na území České republiky nelegální.

3.7.1 Daňové zvýhodnění

Při uplatnění daňového zvýhodnění na dítě může dojít ke třem situacím:

- První situací je daňové zvýhodnění na každé vyživované dítě žijící s poplatníkem v domácnosti. Zde bude daňové zvýhodnění uplatněnou formou slevy na dani. Tuto slevu je možno uplatnit až do výše daňové povinnosti vypočtené za příslušné zdaňovací období jak uvádí ve své publikaci Lošťák a Prudký (2012).
- Druhým způsobem je uplatnění daňového bonusu, pokud při uplatnění odčitatelných položek od základu daně a slev na dani nebude vypočtená žádná daň.
- Třetí variantou je podle Macháčka (2010) uplatnění kombinace slevy na dani a daňového bonusu, pokud je nárok poplatníka na daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost za příslušné zdaňovací období. Do výše nulové daně

uplatní poplatník slevu na dani a zbývající rozdíl do výše nároku na daňové zvýhodnění uplatní poplatník formou daňového bonusu.

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má nárok podle § 35c ZDP na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ve výši 13 404 Kč pro rok 2014. V roce 2015 nastává několik podstatných změn. Pro rok 2015 se výše slevy na dítě se liší podle počtu dětí. Na první dítě je určena roční sleva 13 404 Kč, na druhé dítě dle § 35c ZDP 15 804 Kč ročně a na třetí dítě 17 004 Kč a každé další dítě taktéž 17 004 Kč ročně. Je-li v jedné společně hospodařící domácnosti vyživováno více dětí, posuzují se pro účely tohoto ustanovení dohromady.

Je-li nárok poplatníka na daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost, tak vzniklý daňový rozdíl je daňovým bonusem. Poplatník může daňový bonus uplatnit, pokud jeho výše činila alespoň 100 Kč, maximálně však do výše 60 300 Kč ročně. Vyživuje-li dítě ve společně hospodařící domácnosti více poplatníků daně, tak si může daňové zvýhodnění uplatnit pouze jeden poplatník dle § 35c odst. 9 ZDP.

3.7.2 Slevy na dani

Možností, jak si poplatník daně z příjmu může snížit svou daňovou povinnost, je uplatnění slev na dani. Zákon uvádí širokou škálu slev na dani, která snižuje poplatníkovu daňovou povinnost.

Poplatníkům se vypočtená daň podle § 16 ZDP může snížit o slevy na dani. Jedná se především o slevu na poplatníka, která je ve výši 24 840 Kč ročně. Při uplatnění měsíční slevy na poplatníka se daňová povinnost snižuje o částku 2 070 Kč.

Další slevou na dani je sleva na manželku, která žije s poplatníkem ve společné domácnosti. Podmínkou pro uplatnění slevy je výše příjmu za kalendářní rok, který nesmí přesáhnout částku 68 000 Kč. Tato sleva je ve výši 24 840 Kč, jako je sleva na poplatníka, ale smí být použita až u ročního zúčtování daně. (Dvořáková, 2013)

Dále je možnost uplatnění slevy na studenta, který se soustavně připravuje na své budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem a to do dovršení 26 let nebo po dobu prezenčního studia v doktorském studijním programu.

Základní sleva na invaliditu ve výši 2 520 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhé stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění.

Rozšířená sleva na invaliditu ve výši 5 040 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění.

Další sleva je na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140 Kč, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P. (Dvořáková, 2013)

Pro rok 2015 se objevila v zákonu o dani z příjmu nová sleva na dani a tou je sleva za umístění dítěte. Tato sleva spadá do § 35bb ZDP. Výše slevy odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v daném zdaňovacím období v zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona, pokud jím nebyly uplatněny jako

výdaj podle § 24 ZDP. Tuto slevu lze uplatnit pouze za podmínky, že dítě žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Za každé vyživované dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy, která v České republice činí 9 200 Kč pro rok 2015. Je zde ještě jedna podmínka, která je stejná jako u daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Pokud se dítě nachází ve společně hospodařící s více poplatníky, tuto slevu si může uplatnit pouze jeden z nich.

Veškeré slevy, kromě slevy na manželku a slevy na umístění dítěte, lze uplatnit i částečně. Jedná se o situaci, kdy si můžeme snížit vypočtenou daň alespoň o 1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož začátku byly splněny podmínky pro uplatnění slevy na dani.

Slevy na dani jsou dle mého názoru vhodným optimalizačním nástrojem. Poplatník má mnoho možností, díky kterým si sníží svoji daňovou povinnost. Jen je nutné, aby s vypočtenými hodnotami uměl pracovat, a aby se vyvaroval vysoké daňové povinnosti z nevědomosti.

Uplatní-li poplatník u dílčího základu daně podle § 7 výdaje podle § 7 odst. 7 nebo u dílčího základu daně podle § 9 odst. 4 a součet dílčích základů, u kterých byly výdaje tímto způsobem uplatněny je vyšší než 50 % celkového základu daně, nemůže poplatník použít slevu na manželku a nesmí uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované děti.

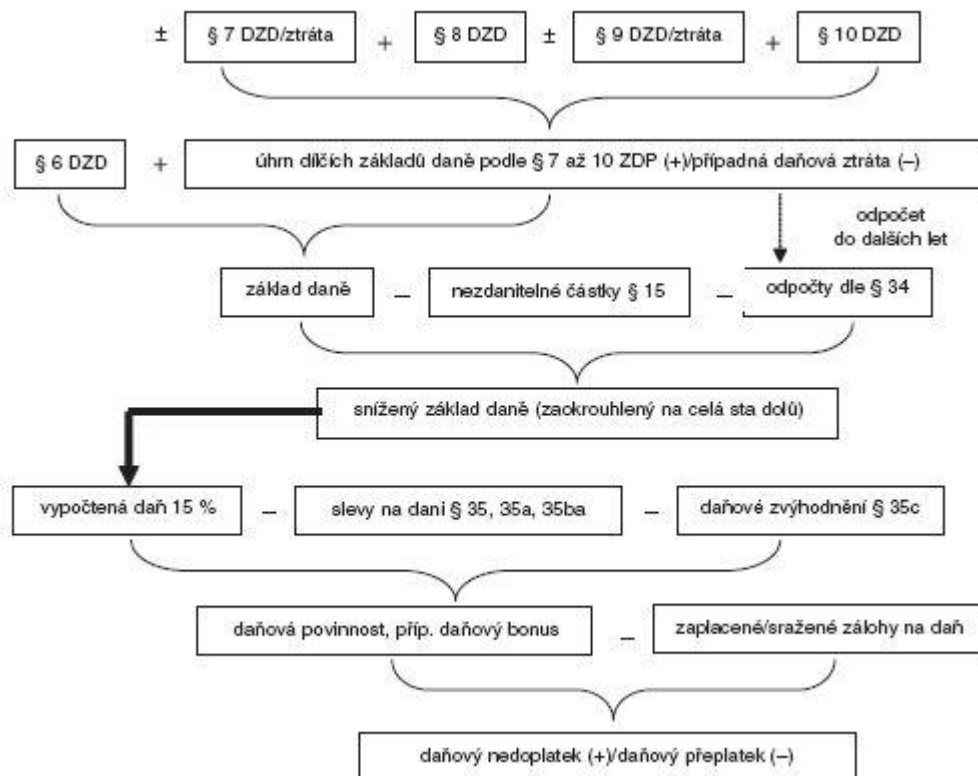
3.8 Zálohy na daň z příjmů

Daňový řád je právní předpis, ve kterém jsou řešena obecná pravidla týkající se problematiky záloh. Zálohu na daň z příjmu můžeme definovat jako povinnou platbu, která se odvádí z příjmů během zdaňovacího období, kdy ještě není známa konkrétní výše daně. Po skončení zdaňovacího období se odvedené zálohy porovnají se skutečně vyměřenou daní a podnikateli vznikne nedoplatek, který je nutné uhradit, nebo přeplatek na dani, u kterého lze zažádat o vrácení.

Výše a lhůta pro placení záloh se odvíjí od poslední známé daňové povinnosti, za kterou se považuje částka, která je uvedena v daňovém přiznání. Zálohové období začíná dnem, který následuje po uplynutí doby pro podání daňového přiznání a končí posledním dnem, kdy je možné daňové přiznání podat. Je nutné si dávat pozor na skutečnost, že tohle zálohové období není totožné se zdaňovacím obdobím. Zdaňovací období je vždy pro účely daně z příjmů fyzických osob kalendářní rok.

Zákonem jsou vymezeny různé intervaly pro platbu záloh. Zálohy mohou být buďto pololetní nebo čtvrtletní. Pololetní zálohy se platí za předpokladu, že se poplatníková poslední známá daňová povinnost pohybovala v rozmezí od 30 000 Kč do 150 000 Kč. Za těchto podmínek se odvádí zálohy ve výši 40 % z poslední známé daňové povinnosti, a to 15. června a 15. prosince. Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost překročila částku 150 000 Kč, platí zálohy čtvrtletně. Zálohy jsou splatné 15. března, 15. června, 15. září a 15. prosince ve výši ¼ poslední známé daňové povinnosti. Pokud ovšem poslední známá daňová povinnost se pohybovala v rozmezí od nuly do 30 000 Kč, tak se zálohy na daň z příjmů neplatí.

3.8.1 Schéma výpočtu daňové povinnosti

Obr. 1 Schéma výpočtu daňové povinnosti

Zdroj: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d9786v12659-prijmy-fyzickych-osob-z-kapitaloveho-majetku/>

Na schématu je vyobrazený postup výpočtu ročního zúčtování daně. Nejprve je nutné vypočítat základ daně, který je tvořen jednotlivými základy daně, které jsou rozřazeny do § 6, § 7, § 8, § 9 a § 10. V okamžiku, kdy máme vypočtený základ daně, budou odečteny nezdanitelné částky a odčitatelné položky, které snižují základ daně, jako jsou například bezúplatná plnění s minimální hodnotou 1 000 Kč až do výše 15 % základu daně, úhrn zaplacených plateb na životní pojištění nebo penzijní připojištění. Snižovaný základ daně zaokrouhlíme na celá sta dolů. Tento typ zaokrouhlení se používá pouze u ročního zúčtování daně. Ze zaokrouhleného základu daně se vypočítá daňová povinnost, která činí 15 % ze základu daně. Od ní lze odčítat slevy na dani a daňové zvýhodnění na vyživované děti. Je nutné dát pozor na situaci, kdy byl v měsíčním zúčtování daně vyplacen daňový bonus. Za těchto předpokladů je nutné tuto částku přičíst. Nyní odečteme zaplacené zálohy na daň a výsledkem je daňový doplatek, který je nutné uhradit ve stanovené lhůtě, nebo přeplatek, o jehož vrácení si může poplatník požádat.

4 Zdaňování příjmů spolupracujících osob

Na spolupracující osobu lze rozdělit příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 ZDP s výjimkou podílů společníků veřejné obchodní společnosti na zisku a komplementářů komanditní společnosti na zisku. (Brychta, 2014)

Spolupracující osobou může být manžel nebo manželka, děti, které ukončily povinnou školní docházku nebo osoba žijící ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem. Na děti v kalendářních měsících, ve kterých je na ně uplatňováno daňové zvýhodnění nelze rozdělovat příjmy a výdaje, stejně tak u manželky/manžela, na kterého je uplatňována sleva na manželku/manžela.

4.1 Společně hospodařící domácnost

Z důvodu nedefinování pojmu domácnost byla vydána důvodová zpráva k novele o dani z příjmu. Je nutné odlišit případy, kde se „domácností“ myslí „pospolitost spolužijících osob“ a kde se „domácnost“ používá ve smyslu „zařízeného obydlí“. Tam, kde se v zákoně o daních z příjmů za „domácnost“ považuje „pospolitost spolužijících osob“, použije se nově pojem „společně hospodařící domácnost“. Naproti tomu tam, kde se v zákoně používá tento pojem ve významu „obývaná domácnost“, rozumí se jí „domácnost“ ve smyslu „zařízeného obydlí“. Jedná se tedy pouze o legislativně technickou úpravu a význam dotčených ustanovení zůstává bez věcné změny. Společně hospodařící domácnost je definována v § 21e odst. 4.

4.2 Spolupracující osoba

Mezi manželem a manželkou nesmí vzniknout podle § 318 zákoníku práce pracovní právní vztah. Toto nařízení je důvod, proč nesmí OSVČ zaměstnávat svoji manželku/manžela. Pro fyzickou osobu, která podniká podle § 7 ZDP, je řešení spolupráce. OSVČ může rozdělit na spolupracující manželku/manžela příjmy a výdaje. Tato varianta je výhodná proto, že manželka/manžel si může uplatnit slevu na poplatníka. Další výhodou je ten fakt, že do limitu nebude spolupracující manželka/manžel platit sociální pojištění.

Spolupracujícími osobami se mohou stát všechny osoby, které žijí s podnikatelem ve společné domácnosti a pomáhají mu v jeho samostatné činnosti. Manželka/manžel a děti, jsou vedeni pro daňové účely jako OSVČ. Mají tedy stejné povinnosti jako podnikatel. Je nutná registrace na finančním úřadě, zdravotní pojišťovně a na České správě sociálního zabezpečení. Výhodou však je, že nemusejí mít živnostenské oprávnění. (Brychta, 2014)

Zdroj příjmů může být pro spolupracující osobu jak hlavním tak vedlejším příjmem. Spolupracující osoba je povinna plnit řádně a včas svou oznamovací povinnost a odevzdat daňové přiznání a odevzdat Přehled pro zdravotní pojišťovnu a pro Českou správu sociálního zabezpečení.

Děti se mohou stát spolupracující osobou, a pokud se soustavně připravuje na své budoucí povolání, tak si může uplatit slevu na studenta. Podnikatel však při spolupráci svého dítěte nesmí uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě.

V některých případech může být spolupráce synonymem nižších daní. Příkladem může být situace, kdy má manželka nízký příjem z vlastního zaměstnání, neuplatňuje v plné výši u zaměstnavatele všechny slevy na dani a nesnižuje svůj základ daně o nezdanitelné položky. Dalším příkladem je situace, kdy pro manžele OSVČ, z nichž je jeden ve ztrátě, protože převedením příjmů ze ziskových činností se taky snižuje celková zátěž rodiny. (Finance.cz, 2015)

Za spolupracující osoby považujeme spolupracujícího manžela a ostatní osoby žijící v domácnosti s poplatníkem. Tyto příjmy a výdaje nemůže rozdělovat na děti až do ukončení jejich povinné školní docházky. (Macháček, 2010)

Na děti, na které je uplatňováno daňové zvýhodnění podle § 35c a 35d ZDP nebo na manžela/manželku, je-li na ni ve zdaňovacím období uplatněna sleva na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP nelze rozdělit příjmy a výdaje jako na spolupracující osoby. Podnikatel si musí propočítat, která varianta je pro něj výhodnější.

4.2.1 Výhody využití institutu

Při aplikaci jednotné sazby daně z příjmů sazby daně z příjmů fyzických osob lze institutu využít k optimalizaci daňové povinnosti zejména v následujících případech spolupráce:

- Spolupracující osoba nemá žádné zdanitelné příjmy, z toho důvodu si nemůže uplatnit slevy na dani, zejména slevu na poplatníka, a odpočty od základu daně, jedná se o poskytnuté dary, odpočet na penzijní připojištění a na soukromé životní pojištění a odpočet úroků z úvěrů ze stavebního spoření.
- Spolupracující osoba má zdanitelné příjmy, ale vypočtený základ daně neumožní fyzické osobě uplatnit slevy na dani a odpočty v plné výši od základu daně dle § 15 ZDP.
- Podnikatel je v daňové ztrátě a převedení podílu daňové ztráty na spolupracující osobu, která má vyšší základ daně, sníží daňové zatížení spolupracující osoby.
- Podnikatel má vyšší základ daně, ale spolupracující osoba je v daňové ztrátě ze svého podnikání, takže převedení podíly příjmů a výdajů podnikatele na spolupracující osobu sníží i při jednotné sazbě daně 15 % souhrnné daňové zatížení. (Macháček, 2010)
- Jelikož zákoník práce neumožňuje zaměstnání manžela druhým manželem, je po zrušení společného zdanění manželů počínaje zdaňovacím obdobím roku 2008 institut spolupráce osob mezi manželi jediným možným optimalizačním řešením. (Finance.cz, 2015)

4.2.2 Podmínky pro rozdělení příjmů a výdajů

Na spolupracující osoby lze rozdělit pouze příjmy dosažené ze samostatné činnosti vymezení v § 7 odst. 1 písm. a) až písm. c) a v § 7 odst. 2 ZDP a k nim příslušné výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Na spolupracující osobu je možné rozdělit i příjmy a výdaje účastníka sdružení osob bez právní subjektivity, které jsou příjmem podle § 7 ZDP.

Na spolupracující osoby nelze rozdělit:

- příjmy ze závislé činnosti § 6
- příjmy z kapitálového majetku podle § 8 ZDP
- příjmy z nájmu podle § 9 ZDP
- ostatní příjmy dle § 10 ZDP

Výše rozdělovaných příjmů a výdajů podnikatele na spolupracující osobu je zákonem o daních z příjmů limitována. (Daňáři online, portál daňových poradců a profesionálů, 2015)

4.2.3 Rozdělení příjmů na spolupracující osobu

Ustanovení § 13 ZDP umožňuje rozdělení příjmů podnikatele i na spolupracující osoby bez toho, aby se musela stát podnikatelem. Při spolupráci manžela nebo manželky se příjmy a výdaje rozdělí tak, aby podíl připadající na spolupracující manželku/manžela nečinil více než 50 %. Nicméně částka připadající na spolupracující manželku/manžela smí činit nejvýše 540 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 45 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce.

Pokud poplatník nechce rozdělit příjmy a výdaje jen na manželku, může zvolit druhý způsob rozložení příjmů a výdajů. Příjmy se rozdělují tak, aby podíl připadající na spolupracující osoby činil v úhrnu nejvýše 30 %. Částka připadající na spolupracující osobu, smí činit maximálně 180 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 15 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce. Výše podílu na společných příjmech a výdajích musí být stejná. Společně hospodařící domácnost postupuje dle § 21 e odst. 4 ZDP.

Povinností každé spolupracující osoby je registrace na finančním úřadě, České správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně do 8 dnů od zahájení. Pokud tak spolupracující osoba neučiní, hrozí jí sankce až do výše 10 000 Kč. Každá spolupracující osoba je dále povinna podat v řádném termínu daňové přiznání a vypořádat spoji daňovou povinnost. OSVČ musí podat přehled na zdravotní pojišťovnu a Českou správu sociálního zabezpečení a zaplatit pojistné.

V případě stanovení daně paušální částkou u poplatníka musí mít daň stanovenou paušální částkou i manželka dle § 7a/2 ZDP. Vychází se při tom z předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů a správce rozdělí na spolupracující manželku poměr jako při běžné spolupráci.

4.3 Výhody a nevýhody institutu

4.3.1 Výhody spolupráce osob

Mezi výhody využití spolupracující osoby řadíme:

- Pokud žije spolupracující osoba s podnikatelem ve společně hospodařící domácnosti, není nutné vystavení živnostenského listu, i když se jedná o příjmy, které jsou zařazeny v § 7 ZDP jako příjmy ze samostatné činnosti, spolupracující osoba se není považována za účetní jednotu a nemá povinnost vést účetnictví. (Valouch, 2010)
- Poměr rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu nemusí odpovídat reálné spolupráci spolupracující osoby s podnikatelem. I za předpokladu, že by byla spolupráce mezi spolupracující osobou a podnikatelem minimální, má podnikatel právo rozdělit na spolupracující osobu maximální možné částky dle § 13 ZDP. (Macháček, 2010)
- Pokud spolupracující osoba vykoná pracovní cestu v souvislosti s podnikatelem, tak si podnikatel uplatní výdaje na tuto pracovní cestu dle § 24 odst. 2 písmeno k) ZDP. Stejně tak s dalšími výdaji. (Macháček, 2010)

Tyto výhody, které uvádí ve své publikaci Macháček (2010) i Valouch (2010), jsou zajisté silným argumentem pro využití spolupracující osoby. Já však největší výhodu spatřuji ve skutečnosti, že podnikatel může využít výdaje procentem z příjmů, ale spolupracující osoba může použít skutečné výdaje a nemusí se tedy řídit tím, že podnikatel si uplatňuje výdaje procentem z příjmu, protože spolupracující osoba přejímá do svého základu daně určitý podíl příjmů a výdajů podnikatele, proto není rozhodující při rozdělení příjmů podnikatele, jaké uplatňuje podnikatele výdaje.

V pokynu D-300 je uvedeno, že uplatnění daňových výdajů u jiných zdanitelných příjmů spolupracující osoby není vázán na způsob uplatnění daňových výdajů, které jsou uplatněny na spolupracující osobu. Pokud spolupracující osoba využije skutečné výdaje, nastane zde situace, že si spolupracující osoba, kterou může být manželka, smí uplatnit slevu na děti, a tudíž manželé nepřijdou o daňové zvýhodnění.

Jelikož podnikatel rozděluje na spolupracující osobu příjmy a výdaje, může dojít k situaci, že bude podnikatel ve ztrátě. Za těchto okolností je možné na spolupracující osobu rozdělit i ztrátu z podnikání. Této situace se využije za předpokladu, že podnikatel je ve ztrátě a spolupracující osoba dosahuje dílčího základu daně. Jedná se o příjmy z nájmu, z kapitálového majetku nebo z ostatních příjmů, jejichž hodnota je vyšší než 30 000 Kč, protože dle § 10 odst. 3 ZDP je příležitostný příjem do 30 000 Kč osvobozen. Aby bylo možné uplatnit daňovou ztrátu pro podnikatele i pro spolupracující osobu, musí se řídit § 34 odst. 1 ZDP, podle kterého je možné odčíst od základu daně daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

4.3.2 Nevýhody spolupráce osob

K nevýhodám institutu spolupráce osob se řadí situace, že:

- Spolupracující osoba je považována za samostatný daňový subjekt, který má povinnost podat daňové přiznání. Termín podání daňového přiznání se může lišit. Podnikatel může využít služeb daňového poradce, a tudíž bude podávat daňové přiznání do 1. 6., a spolupracující osoba může podat daňové přiznání v řádném termínu do 31. 3. a naopak. Dále je spolupracující osoba povinna platit zálohy na dani z příjmu dle výše daňové povinnosti, která je uvedena v daňovém přiznání. (Macháček, 2010)
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákon o veřejném zdravotním pojištění považuje spolupracující osobu za osobu samostatně výdělečně činnou, a proto je spolupracující osoba povinna platit zálohy na pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Zálohy na pojistné hradí spolupracující osoba sama nebo je smí hradit podnikatel.
- O spolupráci by mělo být rozhodnuto na začátku zdaňovacího období nikoli až po jeho skončení. Zahájení spolupráce je nutné spolupracující osobou oznámit správci daně dopředu. Pokud nedojde ke splnění oznamovací povinností spolupracující osoby o zahájení spolupráce, může správce daně udělit osobě pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy. (Macháček, 2010)

Každá spolupráce má své výhody a nevýhody. Záleží na podnikateli a spolupracující osobě, zda se k dané možnosti spolupráce přikloní. Dle mého názoru je institut spolupracujících osob výhodný. Existuje ještě další argument, který ovlivní názor podnikatele, a tím je sazba daně. Výhodnost institutu spolupracujících osob se odvíjí od toho, zda se na území nachází rovná daň nebo progresivní sazba daně.

4.4 Rovná a progresivní sazba daně

Porovnejme dva daňové systémy, rovné zdanění a progresivní zdanění. Rovné zdanění znamená, že daňová sazba je stále stejná bez ohledu na výši důchodu. Progresivní zdanění je charakteristické tím, že se daňová sazba s růstem důchodu zvyšuje. (Homan, 2007)

4.4.1 Rovná sazba daně

V posledních letech se diskutuje a v některých zemích se zavádí rovná daň, která je překládána jako daň plochá, proporční či jednotlivá. Tento typ zdanění znamená, že všechny příjmy jsou zdaňovány stejnou daňovou sazbou a že neexistuje žádné speciální daňové výjimky. V Česku je rovná daň aplikována u zdanění příjmů fyzických osob a činí 15 %, jak uvádí § 16 ZDP.

Rovná daň ve smyslu stejné daňové sazby byla zavedena v Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Slovensku atd. Běžnou fiskální praxí se však zatím nestala. (Jurečka, 2013)

4.4.2 Progresivní sazba daně

Konstrukce daně by měla pomoci ke spravedlivému rozdělování důchodů a majetku ve společnosti. Poplatník s větší schopností platit daně, by měl platit vyšší daně než poplatník s nižší schopností platit daň. Proto se využívají progresivní daně, které mají redistribuční efekt. Vychází se z předpokladu, že s rostoucím důchodem klesá mezní užitek příjemce důchodu. U přímých daní důchodového a majetkového typu využívají většinou progresivně konstruované sazby daně. (Peková, 2014)

Státy, jako například Německo, Francie, Lucembursko, Rakousko aj., využívají progresivní sazbu daně. Jsou zde zavedená daňová pásma a podle daného pásma se odvíjí sazba daně.

4.4.3 Sazby daně a institut spolupracujících osob

Pokud je ve státě progresivní daňová sazba, shledávám institut spolupracující osoby velmi výhodný. Díky správnému rozložení příjmů a výdajů na spolupracující osobu, by se podnikatel nemusel nedostát do vyššího daňového pásma a jeho daňová povinnost by díky tomuto kroku byla nižší, byla by optimalizována. Za této situace si myslím, že by podnikatelé v hojně míře využívali spolupracující osoby.

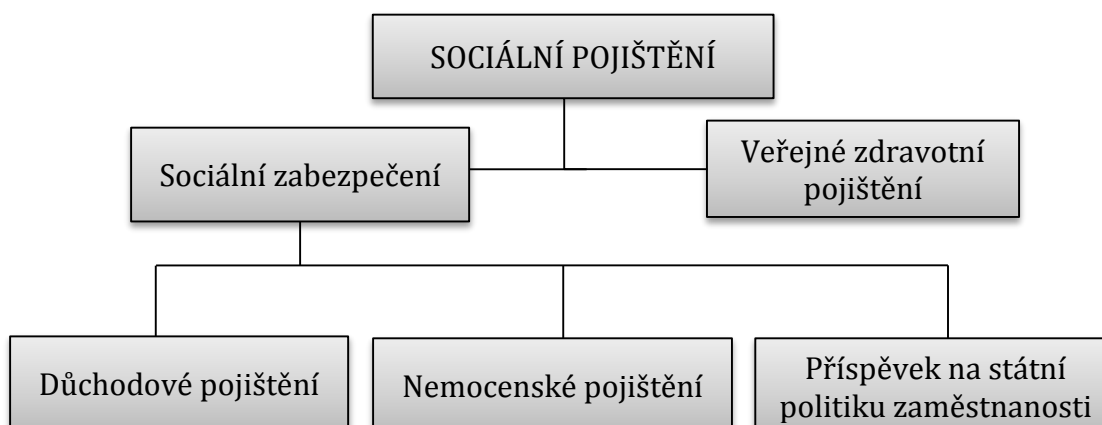
V České republice je zavedená rovná daň, která je charakterizována v § 16 ZDP a činí 15 %. Daňová sazba je tedy pro všechny fyzické osoby stejná, liší se pouze výše odvodu, protože každá fyzická osoba odvádí daň z odlišného základu daně. Na území České republiky není institut z hlediska tohoto kritéria stejně výhodný, jako u progresivního zdanění, ale i tak má mnoho jiných výhod, které přesvědčí poplatníka o jeho využití.

5 Sociální pojištění

Je nutné si uvědomit, že OSVČ a spolupracující osoba není zatížena pouze odvodem daně finančnímu úřadu, ale také odvodem pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Výše pojistného se liší, pokud se jedná o hlavní nebo vedlejší činnost.

Pokud podnikatel provozuje samostatnou činnost dle § 7 ZDP jako hlavní činnost, jeho vyměřovacím základem pro odvod pojistného na sociální pojištění je 50 % příjmu ze samostatné činnosti snížené o výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení. OSVČ se může samostatně rozhodnout a zvolit si i vyšší vyměřovací základ, ale nesmí překročit maximální základ pojistného, který je určen jako 48 násobek průměrné mzdy. Výše pojistného se stanoví tedy jako procentuální sazbou ze základu pojistného za rozhodné období dle § 4 dle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Od 1. ledna 2004 se OSVČ dělí na OSVČ vykonávající hlavní SVČ a na OSVČ vykonávající vedlejší SVČ. Tyto dvě skupiny mají rozdílné podmínky pro účast na důchodovém pojištění a mají rozdílné podmínky pro účast na důchodovém pojištění a mají rozdílnou minimální a vyšší ročního i měsíčního základu pojistného. (Ženíšková, 2014)

Obr. 2 Systém sociálního pojištění v ČR

Zdroj: ŠIROKÝ, J., Daňové teorie s praktickou aplikací, 2008, s. 157

6 Sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení je tvořeno třemi složkami, a to důchodovým pojištěním, nemocenským pojištěním a příspěvkem na politiku v zaměstnanosti. Pojistné se odvádí na příslušný účet okresní správy sociálního zabezpečení. Sociální zabezpečení je hrozeno jen za předpokladu, že daňový subjekt má zdanitelné příjmy.

6.1 Povinnosti OSVČ vůči správě sociálního zabezpečení

OSVČ je povinna oznámit příslušné správě sociálního zabezpečení den:

- zahájení samostatné činnosti nebo spolupráce při výkonu samostatné činnosti s uvedením dne, od kterého je oprávněna tuto činnost vykonávat, spolupracující osoba je současně povinna oznámit též jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo OSVČ, s níž spolupracuje
- ukončení samostatné činnosti
- zániku oprávnění vykonávat samostatnou činnost
- od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné činnosti
- zániku důvodu pro výkon vedlejší samostatné činnosti, tj. den, od kterého nevykonává zaměstnání (ČSSZ, 2015a)

Výše uvedené povinnosti je OSVČ povinna splnit nejpozději do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nastala skutečnost, která zakládá tuto povinnost. Výjimkou je však oznámení zániku důvodu pro výkon vedlejší samostatné výdělečné činnosti, které je OSVČ povinna učinit nejpozději při podání přehledu o příjmech a výdajích za kalendářní rok, ve kterém tato skutečnost zanikla. (ČSSZ, 2015a)

6.2 Pojistné období

Pojistným obdobím je chápáno období, za které je zjišťován základ pojistného na důchodovém pojištění. Tímto obdobím je kalendářní měsíc, za který je hrazeno pojistné.

Pojistným obdobím, z něhož se zjišťuje základ pojistného na nemocenské pojištění OSVČ a zahraničních zaměstnanců a základ pojistného na důchodové pojištění osob dobrovolně účastných důchodového pojištění, je kalendářní měsíc, za který se toto pojistné platí, jak určuje § 7 Zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení (dále jen „ZPSZ“).

6.3 Sazba pojistného

Pro OSVČ dle § 7 ZPSZ platí tyto sazby pojistného:

1. 29,2 % ze základu pojistného uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu sa-

mostatně výdělečně činnou účastnou důchodového pojištění, která není po celé rozhodné období účastna důchodového spoření

2. 26,2 % ze základu pojistného uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 25 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou důchodového pojištění, která je aspoň po část rozhodného období účastna důchodového spoření
3. 2,3 % ze základu pojistného uvedeného v § 5b odst. 3, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění (Ženíšková, 2014)

6.4 Maximální základ pojistného

Maximální základ pro výpočet pojistného v roce 2014 na sociální pojištění činil 1 245 216 Kč, v roce 2015 dochází k navýšení základu pojistného na částku 1 277 328 Kč, jelikož podle vyhlášky č. 208/2014 Sb. ze dne 25. září 2014 je výše všeobecného základu pojistného pro rok 2013 stanovena na 25 903 Kč a výše přepočítacího koeficientu činí 1, 0273. Pro rok 2015 činí tedy průměrná měsíční mzda 26 611 Kč.

Pro hlavní činnost činí měsíční základ pojistného 25 % průměrné mzdy, pro rok 2015 se jedná o částku 6 653 Kč, a pro vedlejší činnost 10 % průměrné mzdy, tj. 2 665 Kč stanovené vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“).

Pro OSVČ, která část roku vykonávala svou samostatnou činnost jako hlavní činnost a druhou část roku jako vedlejší činnost, je nutné stanovit základy pojistného zvlášť za období hlavní činnosti a zvlášť za období vedlejší činnosti. (Ženíšková, 2014) Základ pojistného zaokrouhluje dle § 5 až § 5c ZPSZ na celé koruny nahoru.

K hlavním povinnostem OSVČ v rámci sociálního zabezpečení patří placení pojistného na důchodové pojištění a dále každoroční podávání Přehledu o příjmech a výdajích. Tento přehled je nutno odevzdat na České správě sociálního zabezpečení nejpozději do konce měsíce dubna.

6.4.1 Minimální měsíční platba

Minimální měsíční platby na sociální pojištění se každý rok mění. Dochází ke změně průměrné mzdy, která ovlivňuje výši maximálního vyměřovacího základu, který je vyjádřen jako 48násobek průměrné mzdy dle MPSV, v minulosti se jednalo o 72násobek průměrné mzdy. Pokud platby na pojistném na sociální pojištění překročí strop na sociální pojištění, který je ve výši maximálního vyměřovacího základu, tak sociální pojištění neodvádí. (Finance. cz, 2015)

6.5 Vymezení zákonem

Pojistné na sociální zabezpečení zahrnuje:

- Důchodové pojištění - Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- Nemocenské pojištění - Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

6.5.1 Důchodové pojištění

OSVČ hlavní je účastna důchodového pojištění vždy. Je důchodově pojištěna v těch kalendářních měsících, v nichž alespoň po část měsíce splňovala podmínky pro zařazení mezi OSVČ hlavní. (Ženíšková, 2014)

OSVČ je účastní důchodového pojištění:

- v kalendářním roce po dobu, po kterou vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost.
- v kalendářním roce po dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (dále jen SVČ), pokud její příjem z vedlejší činnosti dosáhl v kalendářním roce aspoň tzv. rozhodné částky. Příjmem se rozumí daňový základ stanovený podle § 7 ZDP po úpravě podle § 5 a § 23 ZDP. Rozhodná částka je proměnlivá a v roce 2014 činí 62 261 Kč, v roce 2015 činí 63 865 Kč.
- v kalendářním roce po dobu, po kterou vykonávala vedlejší SVČ, pokud se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění.

6.5.2 Nemocenské pojištění

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, popisuje:

- úpravu nemocenského pojištění – zaměstnanci, příslušníci ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a OSVČ
- nároky z tohoto pojištění a stanovení výše poskytovaných dávek
- posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění
- organizační uspořádání nemocenského pojištění
- řízení nemocenského pojištění

Druhy dávek nemocenského pojištění

- Nemocenské
- Peněžité pomoci v mateřství
- Ošetřovné
- Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

System nemocenského pojištění je pro OSVČ, které ztratí příjem v případech krátkodobých sociálních událostí. Mezi tyto dočasné události můžeme zařadit dočasnou neschopnost pro úraz či karanténu, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství a péče o dítě. Dávky jsou vypláceny okresní správou sociálního zabezpečení, hrazeny z příjmů z pojistného. (Duka, 2013)

Sazby pojistného na nemocenské pojištění činí u OSVČ 2,3 % ze základu pojistného uvedeného v § 5b odst. 3. (ČSSZ, 2015c)

OSVČ, která je účastna nemocenského pojištění, je povinna platit pojistné na nemocenské pojištění na jednotlivé celé kalendářní měsíce dle §14c ZPSZ, s výjimkou těch kalendářních měsíců, ve kterých trvají důvody, pro které se podle § 14 odst. 6 neplatí zálohy na pojistné.

6.6 Vedlejší činnost

Účast na důchodovém pojištění OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou činnost vzniká:

- 1. kalendářního roku, ve kterém dosáhla stanoveného příjmu
- dnem, kdy se přihlásila k účasti na tomto pojištění
- dnem, v němž činnost začala vykonávat a byla k jejímu výkonu oprávněna

V důchodovém pojištění OSVČ nastala od 1. 1. 2014 zásadní změna při posuzování výkonu vedlejší samostatné činnosti. Ta je nyní považována za vedlejší v těch kalendářních měsících, v nichž byla SVČ vykonávána aspoň po část měsíce, a přitom alespoň po část této doby trvaly skutečnosti považované za důvody pro výkon vedlejší SVČ. (ČSSZ, 2015d)

6.7 Zálohy OSVČ

Povinnost platit zálohy ukládá OSVČ § 13a ZPSZ. OSVČ je povinna platit zálohy na pojistné:

- za kalendářní měsíc, ve kterém se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění v kalendářním roce podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost
- za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém dosáhla daňového základu (§ 5b odst. 1) ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost
- za kalendářní měsíc, ve kterém vykonává hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

OSVČ vykonávající hlavní samostatnou činnost, která vykonávala činnost již v roce 2014, bude do měsíce předcházejícího měsíci podání Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2014 platit zálohy na důchodové pojištění ve výši dle daňového základu roku 2013, minimálně však 1 894 Kč měsíčně, není-li účastna důchodového spoření. Je-li účastna důchodového spoření, platí měsíčně nejméně 1700 Kč. V měsíci podání Přehledu za rok 2014 a následující měsíce platí zálohy dle daňo-

vého základu dosažného v roce 2014, minimálně však 1 943 Kč, není-li účastna důchodového spoření. Je-li účastna důchodového spoření, platí nejméně 1744 Kč. Platba záloh na pojistné na důchodové pojištění je v případě hlavní samostatné činnosti i nadále povinná.(ČSSZ, 2015b)

Pro OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou činnost, která vykonávala činnost již v roce 2014 a byla povinna platit zálohy na pojistné, bude do měsíce předcházejícího měsíci podání Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2014 platit zálohu na pojistné dle daňového základu roku 2013, minimálně však 758 Kč, není-li účastna důchodového spoření. Je-li účastna důchodového spoření, platí měsíčně nejméně 680 Kč. V měsíci podání Přehledu za rok 2014 a následující měsíce platí zálohy dle daňového základu dosaženého v roce 2014, minimálně se bude jednat 778 Kč u OSVČ, která není účastna důchodového spoření a o částku 698 Kč, je-li účastna důchodového spoření. Tato OSVČ vykonávající vedlejší činnost bude v roce 2015 povinna platit zálohy na pojistné, pokud se přihlásí k účasti na pojištění na rok 2015, nebo pokud její daňový základ dosáhl v roce 2014 alespoň 62 261 Kč. Tato částka se sníží o jednu dvanáctinu, tj. o 5 189 Kč za každý kalendářní měsíc, ve kterém nebyla vedlejší samostatná výdělečná činnost vykonávána.(ČSSZ, 2015b)

6.8 Platba záloh

Záloha na pojistné za kalendářní měsíc je splatná do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. Výši zálohy na pojistné zaplacené v období splatnosti lze v tomto období dodatečně zvýšit. (§ 14a ZPSZ)

Doplatek na pojistném je splatný nejpozději do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán Přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který se pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti platí. (§ 14a ZPSZ)

6.8.1 Způsob placení pojistného podle § 19 ZPSZ

Pojistné se platí v české měně na příslušný účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb, nebo vyplacením v hotovosti zaměstnanci příslušné okresní správy sociálního zabezpečení pověřenému přijímat pojistné. V jednom kalendářním dni však lze zaplatit nejvýše částku 10 000 Kč.

Za den platby pojistného se považuje v případě placení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, v případě vyplacení hotovosti přímo zaměstnanci příslušné okresní správy sociálního zabezpečení den, kdy příslušný zaměstnanec hotovost přijal.

7 Zdravotní pojištění

7.1 Účel zdravotního pojištění

Veřejné zdravotní pojištění je druh zákonného pojištění, ze kterého je plně nebo částečně hrazena zdravotní péče. Zdravotním pojištěním se zabývá zákon č. 48/1997 Sb. Zákon o zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. Zdravotní péče, která je poskytnutá pojištěncům má za úkol zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav.

7.2 Legislativa a právní vymezení

Problematika zdravotního pojištění je zpracována v různých právních normách, jak uvádí Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky (2015). Jedná se zejména o:

- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 138/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 592/1992 SB., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

7.2.1 Související předpisy

- Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 280/1992 SB., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů

7.3 Plátcí zdravotního pojištění

Mezi plátce zdravotního pojištění řadíme zaměstnance, OSVČ, osoby bez zdanitelných příjmů a stát. Stát je chápán v tomto ohledu jako instituce, která platí zdravotní pojištění za nezaopatřené děti, uživatele důchodů z důchodového pojištění, příjemce rodičovského příspěvku, ženy na mateřské, osoby na rodičovské dovolené, uchazeče o zaměstnání včetně uchazečů, kteří přijali krátkodobé zaměstnání aj. Stát hraje v rámci zdravotní péče svým občanům nezastupitelnou roli. (Duka, 2013)

7.4 OSVČ a zdravotní pojištění

Za OSVČ se pro účely zdravotního pojištění dle § 5 b) zákona č. 48/1997 Sb. Zákon o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVZP“) považuje fyzická osoba, které plynou nebo by měly plynout příjmy z podnikání a ze samostatné činnosti podle zákona upravujícího daně z pří-

jmů, s výjimkou osob s příjmy z autorské činnosti, které jsou podle zákona upravujícího daně z příjmů samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně.

Dále se za OSVČ dle zdravotního pojištění považuje, jak informuje BusinessInfo.cz (2015):

- Osoby podnikající v zemědělství
- Osoby provozující živnost
- Osoby provozující podnikání podle zvláštních předpisů
- Osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů
- Společníci veřejných obchodních společností a komplementářů komanditních společností
- Osoby vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů
- Osoby vykonávající mandátáře na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku, pokud není považována za zaměstnání a mandátní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné činnosti
- Spolupracující osoby OSVČ, pokud podle ZDP lze na ně rozdělovat příjmy dosažené výkonem spolupráce a výdaje vynaložené na jich dosažení, zajištění a udržení.

Ve zjednodušené formě lze říci, že pro účely zdravotního pojištění lze OSVČ charakterizovat jako sobu, která má příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 odst. 1 nebo 2 ZDP.

Za spolupracující osoby OSVČ se pro účely zdravotního pojištění považují ty osoby, které splní podmínky § 13 ZDP, tj. osoby, na které lze rozdělovat příjmy a výdaje ze samostatné výdělečné činnosti. (Červinka, 2014)

7.5 Výše pojistného

Výše pojistného pro OSVČ činí 13,5 % z vyměřovacího základu. OSVČ platí pojistné na zdravotní pojištění formou záloh na pojistné a doplatku pojistného. (Červinka, 2014)

7.5.1 Způsob platby pojistného

Pojistné, zálohy, penále, pokuty, nedoplatky a přírážky k pojistnému se platí v české měně. Platbu nelze provést v jiné měně.

V ustanovení § 17 odst. 1 ZPZP je s účinností od 1. 1. 2010 specifikováno, že pojistné se platí v české měně:

- a) na účet zdravotní pojišťovny vedený u poskytovatele platebních služeb.
- b) vyplacením v hotovosti zaměstnanci příslušné zdravotní pojišťovny pověřenému přijímat pojistné.

Za den platby pojistného se považuje:

- a) v případě placení na účet zdravotní pojišťovny vedený u poskytovatele platebních služeb dem, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb zdravotní pojišťovny.
- b) v případě vyplacená hotovosti přímo zaměstnanci příslušné zdravotní pojišťovny den, kdy příslušný zaměstnanec hotovost přijal.

Současně platí, že poskytovatel platebních služeb má povinnost poskytnout zdravotní pojišťovně informace o dni, kdy došlo k připsání částky na účet poskytovatele platebních služeb příslušné zdravotní pojišťovny, a o čísle účtu poskytovatele platebních služeb příslušné zdravotní pojišťovny, a o čísle účtu plátce nebo jeho jiným jedinečným identifikátoru ve smyslu § 2 odst. 3 písm. h) zákona 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů. (Červinka, 2014)

Při platbách poštovní poukázkou, složenkou, se postupuje následovně:

- a) držitel poštovní licence se povinen předat platbu poskytovateli platebních služeb do dvou pracovních dnů ode dne, kdy platbu přijal
- b) poskytovatel platebních služeb je povinen ji převést na samostatný účet do konce následujícího období (Červinka, 2014)

7.6 Maximální vyměřovací základ

Od 1. ledna 2015 přestává ve zdravotním pojištění platit pojem maximální vyměřovací základ. Maximální vyměřovací základ ve zdravotním pojištění byl vyměřen v letech 2008 až 2012 pro zaměstnance a OSVČ nejdříve jako 48násobek, později jako 72násobek průměrné mzdy.

Od 1. ledna 2013 došlo zákonem č. 500/2012 Sb., o změně daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů, k pozastavení účinnosti ustanovení týkajících se maximálního vyměřovacího základu na období 2013 až 2015. Z důvodu novelizace zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění a dalších souvisejících zákonů platných od 1. ledna 2015 však došlo ke zrušení ustanovení, které se týkalo maximálního vyměřovacího základu. (Zaměstnanecká pojišťovna Škoda, 2015)

7.7 Minimální vyměřovací základ

Minimální vyměřovací základ OSVČ představuje dvanáctinásobek 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Pro rok 2015 činí průměrná měsíční mzda 26 611 Kč. Minimální měsíční vyměřovací základ pro všechny měsíce roku 2015 je tudíž 13 305,50 Kč. Z toho je po zaokrouhlení minimální měsíční záloha na pojistné rovna částce 1 797 Kč, v roce 2014 činila minimální záloha 1 752 Kč. (Všeobecná zdravotní pojišťovna, 2015a)

Zálohu ve výši 1 797 Kč musí poprvé za leden 2015 uhradit OSVČ, které podle Přehledu za rok 2013 platily v roce 2014 zálohy nižší než 1 797 Kč a také OSVČ, které zahajují v roce 2015 samostatnou činnost. (Vybíhal a kolektiv, 2015)

7.8 Oznamovací povinnost plátců pojistného

Pokud pojištěnec vykonává samostatnou činnost a jedná se tudíž o OSVČ, má vůči své zdravotní pojišťovně podle zákona řadu povinností:

Pojištěnec je povinen nejpozději do 8 dnů nahlásit u zdravotní pojišťovny zahájení nebo ukončení výdělečné činnosti. Za zahájení samostatné činnosti se považuje okamžik, kdy začne vykonávat činnost s cílem mít příjem. Za zahájení samostatné činnosti není považováno pouhé získání živnostenského listu, nebo jiného oprávnění k provozování samostatné činnosti. (Červinka, 2014)

Pojištěnec je povinen nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy měl podat daňové přiznání za předchozí zdaňovací období, doložit zdravotní pojišťovně, u které byl ve zdaňovaném období pojištěn, vyplněný formulář Přehled o příjmech a výdajích ze samostatné činnosti a úhrnu záloh na pojistné. I když zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je nutné, aby pojištěnec doložil Přehled do 30. dubna. (Všeobecná zdravotní pojišťovna, 2015b)

Podání Přehledu lze učinit i datovou zprávou s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky.

7.9 Zálohy

Po vypočtení zálohy na pojistné mohou nastat následující situace:

- pokud záloha na pojistné vypočtená z příjmů, které byly dosaženy v daném období, je stejná nebo vyšší než záloha na pojistné odvozená od minimálního vyměřovacího základu, tak OSVČ hradí vypočtenou částku. (VZP, 2015c)
- za předpokladu, že záloha na pojistné vypočtená z dosažených příjmů je nižší než zákonem stanovené minimum, ale OSVČ se řadí mezi osoby, pro které neplatí zákonem stanovené minimum, tak může tak hradit vypočtenou částku.
- záloha na pojistné vypočtená z dosažených příjmů je nižší než zákonem stanovené minimum, OSVČ je povinna dodržet zákonem stanovené minimum a musí hradit zálohu na pojistné vypočtenou ze zákonem stanoveného minimálního vyměřovacího základu. (Všeobecná zdravotní pojišťovna, 2015c)
- zda je OSVČ zároveň zaměstnancem, příjmy z podnikání nejsou jejím hlavním zdrojem příjmu, tak není povinna hradit zálohy na pojistné – pojistné uhradí po podání daňového přiznání ze skutečně dosažených příjmů. (VZP, 2015c)

Zálohy na pojistné jsou platné od 1. dne kalendářního měsíce, za který se platí, do 8. dne následujícího kalendářního měsíce. Za předpokladu, že poslední den splatnosti připadne na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. (Červinka, 2014)

7.9.1 Zálohy na pojistné neplatí

V praxi mohou nastat situace, kdy OSVČ není povinna odvádět pojistné na zdravotní pojištění zdravotní pojišťovně. Jedná se o situaci, kdy:

- OSVČ, která je zároveň zaměstnancem a samostatná činnost není hlavním zdrojem jejích příjmů, tzn. výdělek z podnikání je nižší než výsledek ze zaměstnání.
- OSVČ, která zahajuje samostatnou činnost, zároveň je plátcem pojistného stát, není tato osoba povinna platit zálohy na pojistné v prvním kalendářním roce po této činnosti. Pojistné zaplatí až po podání daňového přiznání za uplynulý kalendářní rok. (Červinka, 2014)
- OSVČ, která je po celý kalendářní měsíc uznána práce neschopnou nebo jí byla nařízena karanténa podle zvláštních právních předpisů (Červinka, 2014)
- OSVČ nemá stanoven minimální vyměřovací základ a má nulový měsíční vyměřovací základ, který je vypočítán jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. (Červinka, 2014)

Výše uvedené osoby nemusí platit zálohy ani v roce zahájení samostatné činnosti bez ohledu na výši očekávaného příjmu.

7.10 Splatnost pojistného

Stanovení správného data splatnosti pojistné je velmi důležité, protože pokud se platba opozdí, je penalizována. Splatnost pojistného se liší podle plátce pojistného. OSVČ hradí pojistné formou záloh na pojistné a doplatku pojistného. Obě tyto formy mají svá samostatná pravidla.

Záloha na pojistné je splatná od 1. dne kalendářního měsíce, na který se platí, do 8. dne následujícího kalendářního měsíce. Termín splatnosti doplatku se novelizací ZPZP změnil. Doplatek, který je charakterizován jako rozdíl mezi zaplacenými zálohami a výší pojistného vypočteného z vyměřovacího základu, je splatný vždy nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém bylo podáno daňové přiznání za uplynulý kalendářní rok. (Červinka, 2014)

7.11 Přehled o příjmech a výdajích

Povinný výpočet pojistného provádí OSVČ jednou ročně, pojistným obdobím je tedy kalendářní rok. Roční zúčtování pojistného na zdravotní pojištění provádí OSVČ na formuláři, který se nazývá Přehled o příjmech a výdajích ze samostatné činnosti a úhrnu záloh na pojistné.

OSVČ je povinna předložit Přehled do 1 měsíce ode dne, ve kterém měla podat daňové přiznání, zdravotní pojišťovně, u které byla v průběhu kalendářního roku pojištěna. Pokud za OSVČ podává daňové přiznání daňový poradce, i tak má povinnost Přehled pro zdravotní pojišťovnu předložit k datu 30. 4.

Přehled slouží k výpočtu výše pojistného a k výpočtu výše záloh na pojistné, které je OSVČ povinna platit od měsíce, ve kterém podala Přehled. (Červinka, 2014)

8 Praktická část

Praktická část je zaměřena na využití institutu spolupracující osoby na konkrétních příkladech. Na domácnostech je znázorněno rozdělení příjmů a výdajů mezi jednotlivé členy domácnosti s cílem optimalizace celkových odvodů domácnosti. Na modelacích bude názorně ukázáno, jak by mělo vypadat rozložení příjmů a výdajů, abychom snížili nejenom odvod daně finančnímu úřadu, ale aby se klient dostal do situace, že se sníží jeho základ daně a bude možné, aby pro něj platili minimální zálohy. Tato část obsahuje 3 konkrétní příklady na problematiku spolupracujících osob, každý příklad je ovšem zaměřený trochu jinak.

První příklad představuje manželský pár, kdy oba jsou OSVČ, manželka má výrazně vyšší příjem než manžel a z toho důvodu je výhodně přerozdělit část na spolupracujícího manžela.

Druhý příklad naznačuje situaci, kdy je manželka na rodičovské dovolené a její manžel jako podniká jako OSVČ. Příjmy manželky převyšují 68 000 Kč, tak si podnikatel nemůže uplatnit slevu na manželku, ale smí na ni rozdělit příjmy a výdaje.

Třetí příklad je zcela odlišný od předešlých dvou. Jedná se o situaci, kdy v podnikání pomáhá podnikateli jeho syn a tchýně.

8.1 Představení domácnosti

Manželé Libor a Jarmila Dobří žijí v rodinném domě, který mají v osobním vlastnictví. Dům byl financován ze dvou částí. První částí byly úspory a zbylou část financovali manželé úvěrem ze stavebního spoření. Tato volba byla pro ně z jejich pohledu nejlepší, protože paní Jarmila si spořila na stavebním spoření.

Mají jedno dítě, dceru Marii, kterou vyživují ve společné domácnosti. Marie má 13 let navštěvuje víceleté gymnázium.

Oba manželé celý rok neměli zaměstnání, ale podnikali jako osoby samostatně výdělečně činné v oboru zprostředkování obchodu a služeb. Za rok 2014 měla paní Jarmila vyšší příjmy než její manžel. Paní Jarmila byla povinna kvůli výši příjmů platit vypočtené vysoké zálohy na zdravotním a sociálním pojištění. Na zdravotním pojištění uhradila na zálohách částku 26 121 Kč a na sociálním pojištění částku 48 916 Kč. Pan Libor neměl ve svém podnikání takové štěstí, zvýšily se mu znatelně výdaje, z toho důvodu zaznamenal nižší příjmy, takže odváděl minimální zálohy.

Libor má za rok 2014 zdanitelné příjmy podle § 7 ZDP ve výši 194 559 Kč. Jeho skutečné výdaje byly 181 925 Kč. Platí si každý měsíc 1 000 Kč na své životní pojištění, má od pojišťovny vystaveno potvrzení o zaplaceném pojistném ve výši 12 000 Kč.

Jarmila má za rok 2014 příjmy ve výši 768 488 Kč, které spadají do § 7 ZDP. Skutečné výdaje jsou ve výši 148 016 Kč. Uhradila si 12 000 Kč na své životní pojištění, má k doložení potvrzení o zaplaceném pojistném. Paní Jarmila poskytla bezúplatné plnění mateřské školy ve výši 4 285 Kč, dále si společně s manželem vzali úvěr ze stavebního spoření pro výstavbu rodinného domu. Úroky z úvěru ve výši

100 490 Kč si může poplatník odečíst od daňového základu. Na zálohách na sociální pojištění zaplatila 48 916 Kč. V letošním roce by oba chtěli využít všech možných prostředků k docílení optimalizace v oblasti odvodů.

8.1.1 Volba výdajů

Tab. 2 Přehled výdajů

Libor	Struktura výpočtu	Základ daně
Skutečné výdaje	194 559 Kč – 181 925 Kč	12 634 Kč
Výdaje procentem	194 559 Kč – 116 736 Kč	77 823 Kč
Jarmila		
Skutečné výdaje	768 488 Kč – 148 016 Kč	620 472 Kč
Výdaje procentem	768 488 Kč – 461 092 Kč	307 396 Kč

Základ daně byl vypočten jako rozdíl příjmů a výdajů. Jelikož se jedná o obor zprostředkování obchodu a služeb, určuje § 7 ZDP, že pokud bude OSVČ uplatňovat výdaje procentem z příjmu, může si OSVČ uplatnit 60 %. U Libora Dobrého je vhodnější využít skutečné výdeje, jelikož jeho skutečné výdaje jsou vyšší než výdaje procentem z příjmu a další výhodou je, že může uplatnit slevu na dítě.

U paní Jarmily je vhodné, kvůli příliš nízkým výdajům, uplatnit výdaje procentem z příjmu. Jelikož je základ daně pana Dobrého tak nízký, nebude zcela využita sleva na poplatníka, z tohoto důvodu je vhodné využít rozdělení příjmů a výdajů manželky na manžela.

8.1.2 Spolupráce manžela

Z důvodu rozdělení příjmů na manžela, uděluje ZDP možnost, rozdělit na něj až 50 %, ale částka na spolupracujícího manžela, o kterou příjmy přesahují výdaj, sní činit nejvíce 540 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 45 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce.

Příjmy

100 % = 768 488 Kč

50 % = 384 244 Kč

Výdaje

100 % = 461 092 Kč

50 % = 230 546 Kč

Na manžela lze rozdělit 50 % příjmů, tedy 384 244 Kč a 50 % výdajů, tj. 230 546 Kč. V tom případě dojde k úpravě základu daně. Zde je vidět, že je splněna podmínka maxima 50 % příjmů a výdajů a částka přerozdělená na manžela nepřesáhne sumu 540 000 Kč. Z tohoto důvodu rozdělení příjmů a výdajů na spolupracujícího manžela je možné.

8.2 Daňová povinnost

8.2.1 Výpočet základu daně

Celkové výdaje jsou získány procentem z příjmu, jelikož se jedná o zprostředkování, nákup a prodej, je možné uplatnit 60 % z příjmu. Pro paní Jarmilu je využití procenta z příjmu velmi výhodnější, protože její skutečné výdaje jsou příliš nízké.

Tab. 3 Stanovení základu daně

	Jarmila	Libor
Celkové příjmy	384 244 Kč	194 559 Kč
Celkové výdaje	230 546 Kč	181 925 Kč
Příjmy SO	0 Kč	384 244 Kč
Výdaje SO	0 Kč	230 546 Kč
Upravený ZD	153 698 Kč	166 332 Kč

Do výpočtu byla zakomponována spolupracující osoba. Celkové příjmy a celkové výdaje byly rozděleny na 50 %. Prvních 50 % příjmů a výdajů si uplatní paní Jarmila a druhých 50 % její manžel. Tímto krokem dosáhneme toho, že paní Jarmila bude mít snížený základ daně a bude možné tímto krokem optimalizovat její daňovou povinnost.

Pro pana Libora je výhodnější využití skutečných výdajů, protože výdaje procentem z příjmu jsou nižší než výdaje skutečné. Dále ve výpočtu základu daně musíme zohlednit to, že na něj manžela rozdělila část svých příjmů a výdajů. Z tohoto důvodu se zvýšil jeho základ daně a může si uplatnit celou slevu na dani a nezdanitelné části daně.

8.2.2 Nezdanitelné části dani

Nezdanitelné části jsou části, které umožňují poplatníkovi snížit zákonným způsobem svůj základ daně. Výčet nezdanitelných částí a odčitatelných položek je uveden v ZDP.

Tab. 4 Nezdanitelné části daně

	Jarmila	Libor
Úroky z úvěru	100 490 Kč	0 Kč
Životní pojištění	12 000 Kč	12 000 Kč
Bezúplatné plnění mateřské školy	4 285 Kč	0 Kč
Celkem	166 775 Kč	12 000 Kč

Paní Jarmila si může od základu daně odečíst úroky z úvěru, životní pojištění a dar mateřské škole. Úroky si uplatní manželka, oba nemohou, je nutné dodržet, aby tuto položku, stejně jako daňové zvýhodnění na vyživované dítě, si smí uplatnit pouze jeden z manželů. Je výhodnější snížit základ daně paní Jarmile, jelikož je její

základ daně stále dost vysoký a hlavním důvodem je fakt, že u manžela by nemělo smysl přidávat další nezdanitelné části, protože jeho základ daně je nízký.

Co se týká nezdanitelných částí a odčitatelných položek, může si pan Libor uplatnit pouze odpočet na životní pojištění. Žádné další nezdanitelné a odčitatelné položky nemá.

8.2.3 Základ daně snížený o nezdanitelné části daně

Tab. 5 Snížený základ daně

	Jarmila	Libor
Základ daně	153 698 Kč	166 332 Kč
Nezdanitelné části daně	116 775 Kč	12 000 Kč
Snížený základ daně	36 923 Kč	154 332 Kč
Zaokrouhlený ZD	36 900 Kč	154 300 Kč

U ročního zúčtování daně je nutné zaokrouhlit základ daně na stokoruny dolů.

8.2.4 Výpočet daňové povinnosti

Daňová povinnost pro poplatníka se vypočítá jako součin daňového základu daně a sazby daně. V České republice je zavedená rovná sazba daně ve výši 15 %. Tímto součinem získáme daňovou povinnost poplatníka před uplatněním slevy na dani.

Od této daňové povinnosti smí poplatník odečíst slevy na dani, na které má nárok. Paní Jarmila má nárok na slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč ročně. U pana Libora je situace odlišná, jelikož si uplatňuje skutečné výdaje, má možnost uplatnit kromě slevy na poplatníka i daňové zvýhodnění na dceru Marii, kterou vyživují manželé ve společné domácnosti.

Tab. 6 Výpočet daně

	Jarmila	Libor
Základ daně	36 900 Kč	154 300 Kč
Sazba daně	15 %	15 %
Daň	5 535 Kč	23 145 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po uplatnění slevy	0 Kč	0 Kč

Jelikož je daňová povinnost nižší než sleva na dani, je daňová povinnost paní Jarmila rovna nule. Se slevou na poplatníka se nikdy nemůžeme dostat do záporných hodnot. I přesto, že na pana Libora manželka převedla část svých příjmů, je jeho daňová povinnost rovna nule, protože jeho povinnost byla nižší než sleva poplatníka. Pan Libor si dále může uplatnit slevu na jedno vyživované dítě, která činí 13 404 Kč.

Po odečtení slevy na dítě vznikne panu Liborovi daňový bonus. Pan Libor si může zažádat o vrácení přeplatku ve výši 13 404 Kč.

8.3 Povinnost vůči ČSSZ

Žádný z manželů není účastníkem důchodového spoření, proto činí jejich pojistného daně 29,2 %. Za rok 2014 zaplatila paní Jarmila na zálohách na sociální pojištění částku 48 916 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji činí 153 698 Kč. Pan Libor zaplatil na zálohách na sociálním pojištění částku 21 408 Kč a rozdíl mezi příjmy a výdaji činí 166 332 Kč.

Vyměřovací základ daně pro OSVČ je stanoven jako 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. OSVČ si může určit i vyšší vyměřovací základ. Pokud je vypočtený vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, použije se minimální vyměřovací základ.

Tab. 7 Sociální pojištění paní Jarmily

Jarmila	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	153 698 Kč · 50 %	76 849 Kč
Výše pojistného	77 832 Kč · 29,2 %	22 726,944 Kč
Zaokrouhlení	22 726,944 Kč \doteq 22 727 Kč	
Odpočet záloh	22 727 Kč – 48 916 Kč	- 26 189 Kč

Tab. 8 Sociální pojištění pana Libora

Libor	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	166 332 Kč · 50 %	83 166 Kč
Výše pojistného	83 166 Kč · 29,5 %	24 284,472 Kč
Zaokrouhlení	24 284,472 Kč \doteq 24 285 Kč	
Odpočet záloh	24 285 Kč – 21 408 Kč	2 877 Kč

U paní Jarmily hodnota vyměřovacího základu nedosahovala minimální hranice, z toho důvodu nebyl použit vypočtený vyměřovací základ, ale minimální vyměřovací základ. Tento vyměřovací základ je ve výši 77 832 Kč. Výpočet ukázal, že výše pojistného byla u paní Jarmily nižší než souhrn zaplacených záloh na sociální pojištění, z tohoto důvodu zde vznikl přeplatek na sociálním pojištění. Tento přeplatek vznikl z důvodu spolupracující osoby, protože tímto krokem paní Jarmila snížila hodnotu svého příjmu a výdajů. Tím pádem pro rok 2015 bude platit nižší zálohy na sociální pojištění, než platila v roce předešlém. O přeplatek však paní Jarmila nepřijde, může se zažádat a jeho vrácení v Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ.

U pana Libora je situace odlišná. Z vypočteného vyměřovacího základu bylo vypočteno pojistné, které se zaokrouhlilo na celé koruny. Po odečtení zaplacených záloh vznikl nedoplatek ve výši 2 877 Kč. Tento nedoplatek musí být uhrazen. Jelikož příjmy a výdaje pana Libora se výrazně nezvýšily, bude pro něj platit povinnost úhrady minimálních záloh na sociální pojištění v 2015 ve výši 1 943 Kč. Zálohy může platit i vyšší, je to na jeho rozhodnutí, ale nikdy tato záloha nesmí být nižší než částka minimální výše zálohy.

8.4 Povinnost vůči zdravotní pojišťovně

Vyměřovací základ daně pro zdravotní pojištění je pro OSVČ charakterizován jako 50 % z daňového základu. Paní Jarmila zaplatila na zálohách na zdravotní pojištění v roce 2014 částku 26 121 Kč a pan Libor částku 21 024 Kč. Zaplacené zálohy se liší, protože pan Libor byl povinen platit minimální zálohy, ale u paní Jarmily byla situace odlišná. Z důvodu vysokého vyměřovacího základu byla povinna platit vypočtené zálohy na zdravotní pojištění, které byly vyšší než minimální výše zálohy.

Na zdravotní pojištění se odvádí 13,5 % z vyměřovacího základu. Minimální výše zálohy v roce 2014 činila 1 752 Kč, v roce 2015 se výše zálohy změnila na částku 1 797 Kč. Daňový základ paní Jarmily činí 153 698 Kč a pana Libora 166 332 Kč

Tab. 9 Povinnost paní Jarmily vůči zdravotní pojišťovně

Jarmila	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	153 698 Kč · 50 %	76 849 Kč
Výše pojistného	155 652 Kč · 13,5 %	21 013,02 Kč
Zaokrouhlení	21 013,02 Kč \doteq 21 013Kč	
Odpočet zálohy	21 013 Kč – 26 121 Kč	- 5 108 Kč

Tab. 10 Povinnost pana Libora vůči zdravotní pojišťovně

Libor	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	166 332 Kč · 50 %	83 166 Kč
Výše pojistného	155 652 Kč · 13,5 %	21 013,02 Kč
Zaokrouhlení	21 013,02 Kč \doteq 21 013Kč	
Odpočet zálohy	21 013 Kč – 21 024 Kč	- 11 Kč

Při výpočtu zdravotního pojištění nastala situace, že vyměřovací základ není dostatečně vysoký. Jelikož je tento vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, je nutné použít minimální vyměřovací základ, který pro rok 2014 činí 155 652 Kč pro OSVČ, která vykonává hlavní činnost.

Díky výpočtu v tabulkách je nyní přehledně vidět, že pro oba manžele je výhodné využití institutu spolupracujících osob. Paní Jarmila díky tomuto kroku již v roce 2015 nebude platit vyšší zálohy na zdravotním pojištění, jak tomu bylo doposud. Navíc výpočet odhalil, že došlo k přeplatku, který vznikl rozdělením příjmů na manžela. O vrácení tohoto přeplatku si může paní Jarmila zažádat na zdravotní pojišťovně v Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2014 a přeplatek jí bude vrácen.

U pana Libora se situace liší. Pan Libor platil minimální zálohy na zdravotní pojištění již za rok 2014 a nyní mu tato výhoda zůstává díky nízkému vyměřovacímu základu. Stejně jako manželka si může zažádat o vrácení přeplatku na zdravotní pojišťovně.

Tab. 11 Souhrnná tabulka s hodnotami k porovnání

	Manželka sama	Manžel sám	Manželka 50 %	Manžel 50 %
P	768 488 Kč	194 559 Kč	384 244 Kč	578 803 Kč
V	461 092 Kč	181 925 Kč	230 546 Kč	412 471 Kč
DZP § 7	307 396 Kč	12 634 Kč	153 698 Kč	166 332 Kč
NČ	116 775Kč	12 000 Kč	116 775 Kč	12 000Kč
ZD	190 621Kč	634 Kč	36 923 Kč	154 332 Kč
Zaokr. ZD	190 600 Kč	0 Kč	36 900 Kč	154 300 Kč
Daň 15 %	28 590 Kč	0 Kč	5 535 Kč	23 145 Kč
Daň celkem	28 590 Kč	0 Kč	0 Kč	23 145 Kč
Sleva na popl.	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manž.	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Sleva na dítě	0 Kč	13 404 Kč	0 Kč	13 404 Kč
Daň po slevě	3 750 Kč	- 13 404 Kč	0 Kč	- 13 404 Kč
ZP				
P-V	307 396 Kč	12 634 Kč	153 698 Kč	166 332 Kč
Vyměřovací ZD	155 652 Kč	155 652 Kč	155 652 Kč	155 652 Kč
ZP 13,5 %	21 013, Kč	21 013,02 Kč	21 013,02 Kč	21 013,02 Kč
ZP zaokr.	21 013 Kč	21 013 Kč	21 013 Kč	21 013 Kč
Zálohy	26 121 Kč	21 024 Kč	26 121 Kč	21 024 Kč
ZP celkem	- 5 108 Kč	- 11 Kč	- 5 107 Kč	-11 Kč
Zálohy 2015	1 730 Kč	72 Kč	865 Kč	936 Kč
SP				
Daňový ZD	307 396 Kč	12 634 Kč	153 698 Kč	166 332 Kč
Vyměřovací ZD	153 698 Kč	77 832 Kč	77 832 Kč	83 166 Kč
SP 29,2 %	44 879,8, Kč	22 727 Kč	22 727 Kč	24 284,472 Kč
SP zaokr.	44 880 Kč	22 727 Kč	22 727 Kč	24 285 Kč
Zálohy	48 916 Kč	21 408 Kč	48 916 Kč	21 408 Kč
SP celkem	- 4 036 Kč	1 319 Kč	- 26 189 Kč	2 877 Kč
Zálohy 2015	3 741 Kč	1 943 Kč	1 943 Kč	2 024 Kč
Celkem	- 5394 Kč	- 12 096 Kč	- 31 296 Kč	-10 538 Kč
Varianta Σ	- 17 490 Kč		- 41 834 Kč	

Souhrnná tabulka porovnává vypočtené hodnoty. Názorně zde vidíme, že v tomto případě se rozdělení příjmů na manžela paní Jarmile vyplatilo. Nejenom, že došlo k optimalizaci odvodů, ale také došlo k přeplatkům.

Velkou výhodou v tomto příkladu bylo to, že pan Libor vedl daňovou evidenci a jeho skutečné výdaje byly vyšší než výdaje procentem z příjmu. Nejen, že měl nižší základ daně, ale mohl si uplatnit daňové zvýhodnění na vyživovanou dceru.

Kdyby uplatňovali každý své příjmy a výdaje, neměl by pan Libor zcela využitou slevu na poplatníka a jeho odpočet na životní pojištění by nebylo potřebné, protože i bez odpočtu životního pojištění by se dostal s daňovou povinností k nule a u zdravotní pojišťovny a ČSSZ by platil minimální zálohy. Tím, že na něj manželka převedla 50 % svých příjmů a výdajů došlo k situaci, že uplatnil celou slevu na poplatníka i odpočet na zdravotní pojištění a přitom se dostal ještě do daňového bonusu, protože si mohl uplatnit slevu na dítě.

Tím, že paní Jarmila rozdělila na manžela příjmy a výdaje, snížila svou povinnost vůči finančnímu úřadu, zdravotní pojišťovně i ČSSZ. Snížila si základ daně a po odečtení nezdanitelných částí daně a položek snižující základ daně se dostala s povinností vůči finančnímu úřadu na nulovou částku. Jelikož u zdravotní pojišťovny měla zaplacené vyšší zálohy, protože v předešlém roce měla vyšší zálohy, které byly vypočteny ze stávajícího základu daně, vznikl jí za období 2014 přeplatek, tak jako u sociálního pojištění. Pro paní Jarmilu bude mít převod příjmů a výdajů na manžela ještě jednu velmi podstatnou výhodu. V předchozím roce manželé nevyužili institutu spolupracujících osob a paní Jarmila kvůli vysokým příjmům a nízkým výdajům byla nucena platit zálohy vyšší na sociální a zdravotní pojištění. Díky rozložení příjmů a výdajů na spolupracujícího manžela se dostala do situace, kdy bude platit minimální zálohy a její rozpočet nebude tak zatížený povinnými odvody.

Tabulka nám přehledně shrnuje situaci, kdy bylo využito spolupracující osoby a kdy si manželé podávali vše samostatně. Již na první pohled je patrná úspora s využitím spolupracující osoby. Za předpokladu, že si budou podávat manželé vše samostatně, tak po zažádání vrácení přeplatků a zaplacení všech povinností, bude jim vyplacena na přeplatcích po odečtení povinností částka 17 490 Kč. Co se týká záloh na zdravotní pojištění. Pan Libor bude platit minimální zálohy za předpokladu, že bude podávat veškeré své příjmy i za předpokladu, že kromě svých příjmů i za příjmy spolupracující osoby. U paní Jarmily budou na rok 2015 vyměřené minimální zálohy na zdravotní pojištění díky přerozdělení příjmů na manžela.

Dle mého názoru je na tomto příkladu vidět, že i když je v České republice zavedená rovná daň a institut spolupracujících osob není tak výhodný jako u progresivní daně, tento příklad je názornou ukázkou, že i při rovné sazbě daně je možná úspora díky spolupracující osobě. Dále si myslím, že bylo velkou výhodou rozložení příjmů. V situaci, že si pan Libor mohl uplatnit své skutečné výdaje a tímto krokem nepřišel o daňové zvýhodnění na dceru, protože Jarmila uplatňovala výdaje procentem z příjmu a slevu na dítě si proto uplatnit nemohla. Využití institutu spolupracujících osob je všestranné. Člověk musí zvážit všechna pro a proti, aby došel k uspokojivým výsledkům. Za předpokladu využití spolupracující osoby manželé ušetří částku 25 344 Kč, což je částka, kterou by dále mohli investovat do propagace a tím pádem je možnost zvýšení jejich příjmů pro příští zdaňovací období. Každopádně se nejedná o zanedbatelnou částku, která by při podnikání nemohla být lépe využita.

8.5 Představení domácnosti

Manželé Blanka a Roman Pátkovi bydlí v rodinném domě. Manželé spolu ve společné domácnosti vychovávají syna Daniela, který má 2 roky. Paní Blanka je na rodičovské dovolené, před nástupem na rodičovskou dovolenou pracovala jako administrativní pracovnice.

Na životním pojištění má paní Blanka zaplacené jen 12 000 Kč. Paní Blanka vlastní dále byt v Českých Budějovicích o rozloze 40 m² o dispozici 1+kk, který je po rozsáhlé rekonstrukci. Skutečné náklady na byt jsou pro paní Blanku nulové kvůli nedávné rekonstrukci. Tento byt pronajímá. Nájemné je placeno nájemníky na účet vlastníka každého 15. dne v měsíci ve výši 6 000 Kč. Platí si i penzijní pojištění, ke kterému má vystaveno potvrzení o zaplaceném pojistném ve výši 20 000 Kč.

Roman je podnikatel, jehož předmětem podnikání je řemeslná živnost, tesařství a pokrývačství. Živnost provozuje od 1. 1. 2014, před touto dobou byl zaměstnanec firmy, která vyráběla kuchyně na míru, kde působil jako truhlář.

Za rok 2014 jeho příjmy jako OSVČ činily 644 154 Kč a jeho skutečné výdaje byly ve výši 233 980 Kč. Pan Pátek má uzavřené životní pojištění, na kterém má za rok 2014 zaplacenou částku 14 000 Kč. Platí si i penzijní pojištění, ke kterému má vystaveno potvrzení o zaplaceném pojistném ve výši 20 000 Kč. Na zálohách zdravotní pojišťovně zaslal částku 21 024 Kč a na sociální pojištění odeslal na zálohách 21 408 Kč.

Cílem pana Romana je optimalizovat své a manželčiny odvody na minimum. Manželka při volné chvíli pomáhá manželovi v podnikání a stará se mu veškerou administrativní činnosti.

8.5.1 Volba výdajů:

Roman Pátek	
Skutečné výdaje	644 154 Kč – 233 980 Kč = 410 174 Kč
Výdaje procentem	644 154 Kč – 515 323 = 128 831 Kč

Truhlářství je řazeno do řemeslné živnosti, z toho důvodu si může pan Roman uplatnit výdaje procentem z příjmu ve výši 80 %, nejvýše však do výše 800 000 Kč. Zde sice na první pohled vypadá, že výdaje procentem z příjmu budou výhodnější u pana Romana. Musíme vzít v úvahu, že náklady s bytem paní Blanky jsou nulové, z toho důvodu by pro ni bylo vhodné využít 30 % z příjmu nejvýše do výše 600 000 Kč, jak určuje § 9 ZDP, ale aby mohl pan Roman použít výdaje procentem z příjmu, a aby nepřišli o zvýhodnění na dítě, je výhodnější, aby využila skutečné výdaje.

Za předpokladu, že by si uplatnila výdaje procentem z příjmu a manžel taky, nemohli by si uplatnit daňové zvýhodnění na syna.

Tab. 12 Volba výdajů

	Skutečné výdaje - sám	Výdaje procentem - sám
DZD §6	0 Kč	0 Kč
P	644 154 Kč	644 154 Kč
V	233 980 Kč	515 323 Kč
DZD § 7	410 174 Kč	128 831 Kč
Suma DZD	410 174 Kč	128 831 Kč
NČ	20 000 Kč	20 000 Kč
ZD	390 174 Kč	108 831 Kč
Zaok. ZD	390 100 Kč	108 800 Kč
Daň 15 %	58 515 Kč	16 320 Kč
Sleva poplatník	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na děti	13 404 Kč	0 Kč
Daň po slevě	20 271 Kč	0 Kč
Zálohy	0 Kč	0 Kč
Doplatek/přeplatek	20 271 Kč	0 Kč
ZP		
Daňový ZD	410 174 Kč	128 831 Kč
Vyměřovací ZD	205 087 Kč	155 652 Kč
ZP 13,5 %	27 686,745 Kč	21 013,02 Kč
ZP zaok.	27 687 Kč	21 013 Kč
Zálohy	21 024 Kč	21 024 Kč
Doplatek/přeplatek	6 663 Kč	-11 Kč
SP		
Daňový ZD	410 174 Kč	128 831 Kč
Vyměřovací ZD	205 087 Kč	77 832 Kč
SP 29,2 %	59 885,404 Kč	22 727 Kč
SP zaok.	59 886 Kč	22 727 Kč
Zálohy	21 408 Kč	21 408 Kč
Doplatek/přeplatek	38 478 Kč	1 319 Kč
Celkem	65 412 Kč	1 308 Kč

Pro Romana jsou výhodnější volbou výdaje určené procentem z příjmu. Jelikož vykonává činnost, která si může uplatnit 80 % z příjmů, vznikají mu tímto krokem výrazně vyšší výdaje, než jsou výdaje skutečné. V tabulce lze vidět, že i když přijde o slevu na dítě, bude jeho daňová povinnost nulová. Při uplatnění skutečných výdajů a slevy na dani se dostane do situace, že bude povinen doplatit částku 20 271 Kč na dani.

8.5.2 Spolupráce manželky

U rozdělení příjmů na manželku, může pan Roman rozdělit až 50 %, ale nejvýše do částky 540 000 Kč nebo 45 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce.

Příjmy	Výdaje
100 % = 644 154 Kč	100 % = 515 233 Kč
50 % = 322 077 Kč	50 % = 257 616 Kč
48,125 % = 310 000 Kč	48,125 % = 248 000 Kč

Na manželku lze rozdělit 48,125 % příjmů, tedy 310 000 Kč a 48,125 % výdajů, které činí 248 000 Kč. Na manželku rozdělí pan Roman pouze 48,125 %, protože tím pádem bude její základ daně z ustanovení § 7 ZDP činit 62 000 Kč, což je nižší než rozhodná částka u sociálního pojištění. Díky tomuto kroku nebude mít paní Blanka povinnost platit zálohy na sociální pojištění.

8.6 Daňová povinnost

8.6.1 Stanovení základu daně

Pan Roman využívá výdaje procentem z příjmu, protože jsou výrazně vyšší než výdaje skutečné, a jeho manželka paní Blanka výdaje skutečné, i když jsou její náklady s bytem nulové, budou pro ni výhodné, aby nepřišla o daňové zvýhodnění na vyživovaného syna.

Tab. 13 Stanovení základu daně

	Roman		Blanka
Příjmy §7	334 154 Kč	Celkové příjmy §9	72 000 Kč
Výdaje §7	267 323 Kč	Celkové výdaje §9	0 Kč
Příjmy SO	0 Kč	Příjmy SO	310 000 Kč
Výdaje SO	0 Kč	Výdaje SO	248 000 Kč
Upravený ZD	66 831 Kč	Upravený ZD	134 000 Kč

Zde lze vidět, že díky rozdělení příjmů na manželku se snížil Romanův základ daně na částku 66 831 Kč. Základ daně paní Blanky je tvořen příjmy a výdaji ze spolupracující osoby a druhá část je tvořena příjmy z nájmu.

8.6.2 Nezdánitelné části daně

Pan Roman si může snížit základ daně odpočtem částky na životní pojištění a penzijní pojištění. Na svém životním pojištění za rok 2014 zaplatil částku 14 000 Kč. Maximální odpočet na životní pojištění je stanoven částkou 12 000 Kč, tak si může uplatnit pouze 12 000 Kč. U penzijního pojištění má zaplacen 20 000 Kč. Struktura výpočtu je stanovená jako zaplacená částka snížená o 12 000 Kč a výsledek se uplatní. Z tohoto důvodu si může uplatnit jen 8 000 Kč na penzijní pojištění. Situace s penzijním pojištěním je stejná i u manželky. Paní Blanka má na životním pojiš-

tění zapláceno 12 000 Kč, které si může uplatnit v plné výši. Oba si tedy mohou snížit základ daně o částku 20 000 Kč.

8.7 Výpočet daňové povinnosti

Tab. 14 Výpočet daňové povinnosti manželů Pátkových

	Roman	Blanka
Základ daně	66 831 Kč	134 000 Kč
Nezdanitelné části	20 000 Kč	20 000 Kč
Snížený základ daně	46 831 Kč	114 000 Kč
Zaokrouhlený ZD	46 800 Kč	114 000 Kč
Sazba daně	15 %	15 %
Daň	7 020 Kč	17 100 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	13 404 Kč
Daň po uplatnění slevy	0 Kč	0 Kč
Daňový bonus	0 Kč	13 404 Kč

Od základu daně se odečetly nezdanitelné části daně. Snížený základ daně se zaokrouhlí na stokoruny dolů, protože se jedná o roční zúčtování daně.

8.8 Povinnost vůči ČSSZ

Žádný z manželů není účastníkem důchodového spoření, proto činí jejich sazba pojistného 29,2 %. Roman zaplatil na zálohách na sociální pojištění částku 21 408 Kč.

Vyměřovací základ daně pro OSVČ je stanoven jako 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení.

Tab. 15 Sociální pojištění pana Pátka

Roman	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	66 831 Kč · 50 %	33 415,5 Kč
Výše pojistného	77 832 Kč · 29,2 %	22 726,944 Kč
Zaokrouhlení	22 726,944 Kč ÷ 22 727 Kč	
Odpočet záloh	22 727 Kč – 21 408 Kč	1 319 Kč

Jelikož je vyměřovací základ u Romana nižší než minimální vyměřovací základ, použije se minimální vyměřovací základ. Na sociálním pojištění vznikl doplatek ve výši 1 319 Kč.

U paní Blanky se do vyměřovacího základu počítají pouze položky týkající se spolupracujících osoby, protože příjmy z nájmu se nepočítají do vyměřovacího základu daně. Jelikož jsou její příjmy nižší než rozhodná částka, není povinna hradit sociální pojištění ani zálohy na něj.

8.9 Povinnost vůči zdravotní pojišťovně

Vyměřovací základ Romana činí 33 415,5 Kč. Tato částka je nižší než minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění. Při výpočtu musí být použit minimální vyměřovací základ. Tento vyměřovací základ je pro rok 2014 ve výši 155 562 Kč. Z tohoto vyměřovacího základu se vypočítá 13,5 % pojistné, které se zaokrouhlí na koruny nahoru a provede se odpočet zaplacených záloh. Pan Roman zaplatil na zálohách vůči zdravotní pojišťovně částku 21 024 Kč. Povinnost pana Romana vůči zdravotní pojišťovně.

Základ daně paní Blanky je ve výši 62 000 Kč. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění činí tedy 31 000 Kč. Jelikož se jedná o spolupracující osobu, která nemá tuto činnost jako hlavní, vzniká jí povinnost výpočtu pojistného na zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu.

Tab. 16 Povinnost Romana vůči zdravotní pojišťovně

Roman	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	66 831 Kč · 50 %	33 415,5 Kč
Výše pojistného	155 562 · 13,5 %	21 013,02 Kč
Zaokrouhlení	21 013,02 Kč \approx 21 013 Kč	
Odpočet zálohy	21 013 Kč – 21 024 Kč	- 11 Kč

Tab. 17 Povinnost Blanky vůči zdravotní pojišťovně

Blanka	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	62 000 Kč · 50 %	31 000 Kč
Výše pojistného	31 000 · 13,5 %	4 185 Kč
Zaokrouhlení	4 185 Kč \approx 4 185 Kč	
Odpočet zálohy	4 185 Kč – 0 Kč	4 185 Kč

Při výpočtu povinnosti pana Romana vyšlo pojistné ve výši 21 013 Kč. Díky zaplacených zálohám na zdravotní pojištění byla částka snížena a vznikl přeplatek 11 Kč. U paní Blanky je situace odlišná, jelikož si neplatila zálohy na zdravotní pojištění. Díky rozdělení příjmů a výdajů na manželku vznikl jí kladný základ daně, ze kterého bylo nutné odvést povinné odvody. Jelikož neměla uhrazené zálohy na zdravotní pojištění, vznikla k úhradě částka 4 185 Kč. Doplatek je nutné uhradit na zdravotní pojišťovně. Pro rok 2015 plyne pro paní Blanku povinnost platit zálohy na zdravotní pojištění. Záloha bude ve výši 349 Kč. Rozložením příjmů na spolupracující manželku, vznikla povinnost panu Romanovi platit pouze minimální zálohy ve výši 1 797 Kč.

Tab. 18 Souhrnná tabulka s hodnotami k porovnání

	Manželka sama	Manžel sám	Manželka 48,125 %	Manžel 48,125 %
P	0 Kč	644 154 Kč	310 000 Kč	334 154 Kč
V	0 Kč	515 323 Kč	248 000 Kč	267 323 Kč
DZP § 7	0 Kč	128 831 Kč	62 000 Kč	66 831 Kč
DZP §9	50 400 Kč	0 Kč	72 000 Kč	0 Kč
ZD	50 400 Kč	128 831 Kč	134 000 Kč	66 831 Kč
NČ	20 000 Kč	20 000 Kč	20 000Kč	20 000 Kč
ZD snížený	30 400 Kč	108 831 Kč	114 000 Kč	46 831 Kč
Zaokr. ZD	30 400 Kč	108 800 Kč	114 000 Kč	46 800 Kč
Daň 15 %	4 560 Kč	16 320 Kč	17 100 Kč	7 020 Kč
Daň celkem	4 560 Kč	16 320 Kč	17 100 Kč	7 020 Kč
Sleva na popl.	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manž.	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Sleva na dítě	0 Kč	0 Kč	13 404 Kč	0 Kč
Daň po slevě	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	13 404 Kč	0 Kč
ZP				
P-V	0 Kč	128 831 Kč	62 000 Kč	66 831 Kč
Vyměřovací ZD	0 Kč	155 652 Kč	31 000 Kč	155 652 Kč
ZP 13,5 %	0 Kč	21 013 Kč	4 185 Kč	21 013 Kč
ZP zaokr.	0 Kč	21 013 Kč	4 185 Kč	21 013 Kč
Zálohy	0 Kč	21 024 Kč	0 Kč	21 024 Kč
ZP celkem	0 Kč	-11 Kč	4 185 Kč	-11 Kč
Zálohy 2015	0 Kč	1 797 Kč	349 Kč	1 797 Kč
SP				
Daňový ZD	0 Kč	128 831 Kč	62 000 Kč	66 831 Kč
Vyměřovací ZD	0 Kč	77 832 Kč	0 Kč	77 832 Kč
SP 29,2 %	0 Kč	22 726,944 Kč	0 Kč	22 726,944 Kč
SP zaokr.	0 Kč	22 727 Kč	0 Kč	22 727 Kč
Zálohy	0 Kč	21 408 Kč	0 Kč	21 408 Kč
SP celkem	0 Kč	1 319 Kč	0 Kč	1 319 Kč
Celkem	0 Kč	- 1 308 Kč	-9 219 Kč	- 1 308 Kč
Zálohy 2015	0 Kč	1 894 Kč	0 Kč	1 894 Kč
Varianta Σ		-1 319 Kč	-10 538 Kč	

Souhrnná tabulka nám znázorňuje vypočtené povinné odvody manželů. V případě, že si budou vše podávat samostatně, bude to vypadat následovně. Paní bude mít

jen příjmy z nájmu, které jsou ve výši 72 000 Kč. Jelikož je byt po rozsáhlé rekonstrukci a nemá s ním momentálně žádné skutečné výdaje, použije výdaje procentem z příjmu, aby snížila svůj základ daně. Dále pobírá rodičovský příspěvek, který nevstupuje do výpočtu daně z příjmu, protože se jedná o sociální dávku. Jelikož jsou její příjmy ve výši 72 000 Kč, nesmí si Roman uplatnit slevu na manželku, protože je překročena hranice maximální příjmu. Co se týká odvodů na zdravotní a sociální pojištění, tak v tomto ohledu nebude hrazeno, protože se jedná pouze o příjmy podle ustanovení § 9 ZDP, které do odvodů tohoto typu nestupují.

V případě pana Romana dojde k situaci, že jeho odčitatelné položky, položky snižující základ daně ani slevy na dani nepokryjí jeho daňovou povinnost. U odvodů na sociální a zdravotní pojištění bude nucen platit minimální zálohy.

V případě využití spolupracující osoby paní Blanka získá příjmy a výdaje z ustanovení § 7 ZDP, které bude nutno zdanit a odvést z nich sociální a zdravotné pojištění. Při rozdělení příjmů si paní Blanka uplatní celou slevu na poplatníka a bude si moci uplatnit odčitatelné položky v plné výši. Z hlediska daně z příjmu uplatní skutečné výdaje, aby manželé nepřišli o možnost uplatnění slevy na dítě. Její povinnost vůči finančnímu úřadu bude nulová. V případě sociálního pojištění, bude spadat paní Blanka do vedlejší činnosti, protože její základ daně je nižší než rozhodná částka. Tato částka činí pro rok 2014 62 216 Kč. U zdravotního pojištění vzniká Blance povinnosti uhradit doplatek na zdravotní pojišťovně ve výši 4 185 Kč.

Daňová povinnost u pana Romana je rovna nule díky rozdělení příjmů na spolupracující osobu. U sociálního pojištění měl povinnost uhradit částku 22 727 Kč, ale díky zaplaceným zálohám se jeho povinnost snížila na částku 1 319 Kč. U sociálního pojištění bude pan Roman hradit částku 1 894 Kč, což je výše vypočtené zálohy. U zdravotního pojištění. Na zdravotním pojištění vyšlo pojistné ve výši 21 013 Kč, ale díky zaplaceným zálohám se zde dostal Roman do přeplatku. Jeho vypočtené zálohy jsou ve výši 1 751 Kč, ale zálohy v této výši nebude možné hradit. Vypočtené zálohy na zdravotní pojištění jsou nižší než minimální, z toho důvodu je nutné hradit částku 1 797 Kč.

I když rozdíl mezi variantami není tak výrazný jako u prvního příkladu a mnozí by mohli namítat, že je výhodnější, aby si vše vyřídili zvlášť, protože je nutné mít čas vše vyřídít na finančním úřadě, pojišťovně a ČSSZ a to je pro mnoho podnikatele překážka, protože čas je pro ně velmi cenný.

Myslím si, že i zde má spolupracující osoba smysl. I když u paní Blanky vzniká povinnost na platbu záloh na zdravotním pojištění, stále je výhodné využití institutu spolupracujících osob. Uplatněním skutečných výdajů nepřišli o slevu na dítě a vznikl jim daňový bonus. Tímto krokem vznikl přeplatek, který jim bude vyplacen ze strany finančního úřadu.

8.10 Představení domácnosti

Rodinu Novákových tvoří 4 členové společně hospodařící domácnosti. Rodinu tvoří Radim a Renata, kteří jsou 25 let manželé. Mají spolu 2 syny, Jakuba a Tomáše. Jakub má 16 let a Tomáš je studentem na vysoké škole. Ve společné domácnosti s nimi žije babička Ludmila, která již pobírá starobní důchod.

Radim Novák je podnikatel, který v letošním roce vykonává pozici regionálního ředitele u zprostředkovatelské společnosti týkající se finančního poradenství OVB. Podniká na základě registrace u ČNB. Jeho příjmy tvoří částku 3 000 000 Kč ročně. Skutečné výdaje odpovídají částce 1 242 800 Kč. Platí si investiční životní pojištění ve výši 20 000 Kč ročně a penzijní připojištění v částce 23 000 Kč. Pan Radim má zaplacené zálohy na sociální pojištění ve výši 172 800 Kč a na zdravotní pojištění má uhrazeno na zálohách částku 79 896 Kč.

Manželka Renata je zaměstnaná, má příjmy pouze ze zaměstnání podle ustanovení § 6 ZDP.

8.11 Volba výdajů

Pan Radim si musí zvolit, zda bude uplatňovat výdaje procentem z příjmu nebo skutečné výdaje. Jelikož pracuje na základě povolení ČNB, smí si uplatnit 40 % ze svých příjmů, je nutné zde dát pozor na maximální výši výdajů, která je stanovena jako 800 000 Kč. Jeho skutečné výdaje činí 1 242 800 Kč.

Tab. 19 znázorňuje, jak se liší daňová povinnost při využití skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů. Při srovnání situace, kdy budou využity skutečné výdaje a výdaje procentem z příjmu, je nutné konstatovat, že při využití skutečných výdajů bude mít pan Radim úsporu 154 113 Kč.

Pan Radim by měl využít skutečných výdajů. Hlavním důvodem je možnost vyšších výdajů, tím pádem bude mít nižší základ daně, dalším pozitivem uplatnění daňového zvýhodnění na vyživovaného syna. Výdaje procentem z příjmu by pro něho byly výhodné za předpokladu, že by zákon o dani z příjmů nestanovil maximální částku, kterou lze uplatnit.

Tab. 19 Výběr výdajů pro pana Radima

	Skutečné výdaje - sám	Výdaje procentem - sám
P	3 000 000 Kč	3 000 000 Kč
V	1 242 800 Kč	800 000 Kč
DZD § 7	1 757 200 Kč	2 200 000 Kč
NČ	23 000 Kč	23 000 Kč
ZD	1 734 200 Kč	2 177 000 Kč
Zaok. ZD	1 734 200 Kč	2 177 000 Kč
Daň 15 %	260 130 Kč	326 550 Kč
Sol. Daň	34 228,88 Kč	65 224,88 Kč
Daň celkem	294 359 Kč	391 775 Kč
Sleva poplatník	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na děti	26 808 Kč	0 Kč
Daň po slevě	242 711 Kč	366 935 Kč
Doplatek/přeplatek	242 711 Kč	366 935 Kč
ZP		
Daňový ZD	1 757 200 Kč	2 200 000 Kč
Vyměřovací ZD	878 600 Kč	1 100 000 Kč
ZP 13,5 %	118 611 Kč	148 500 Kč
Zálohy	79 896 Kč	79 896 Kč
Doplatek/přeplatek	38 715 Kč	68 604 Kč
SP		
Daňový ZD	1 757 200 Kč	2 200 000 Kč
Vyměřovací ZD	878 600 Kč	1 100 000 Kč
SP 29,2 %	256 551,2 Kč	321 200 Kč
SP zaok.	256 552 Kč	321 200 Kč
Zálohy	172 800 Kč	172 800 Kč
Doplatek/přeplatek	83 752 Kč	148 400Kč
Celkem	365 178 Kč	583 939 Kč

8.11.1 Rozdělení příjmů na spolupracující osoby

Pan Radim chce optimalizovat povinné odvody. Nedá se přesně určit, která varianta bude ta neoptimálnější. Já možnost si vybrat z různých variant.

První variantou je situace, kdy Radim rozdělí příjmy pouze na babičku, aby si mohl uplatnit daňové zvýhodnění na oba vyživované syny. Navíc na babičku rozdělí jen neparnou část, aby splnila podmínky pro vedlejší činnost, aby byla ušetřena odvodů na sociální pojištění. Za těchto podmínek přerozdělí Radim na babičku

částku 105 000 Kč, což jsou příjmy, které odpovídají 3,5 % z příjmů, a částku 43 498 Kč na výdaje.

Druhá varianta je ta, že pan Radim využije spolupráce staršího syna a tchýně a přerozdělí na ně maximum, které může, tzn., že na ně v úhrnu smí rozdělit 30 %, ale maximálně částku 180 000 Kč. V případě této varianty přerozdělí na syna a na babičku 3 % příjmů a 3 % výdajů. Rozdělené příjmy tvoří 90 000 Kč a přerozdělené výdaje jsou ve výši 37 284 Kč.

Třetí variantou je rozdělení příjmů na oba syny a babičku. U této varianty přerozdělí Radim 2 % na každého ze synů a 2 % na babičku, jejich příjmy budou ve výši 60 000 Kč a výdaje 43 498 Kč. Je to proto, že rozdíl mezi příjmy a výdaji nesmí být větší než 24 856 Kč.

8.12 Daňová povinnost

8.12.1 Stanovení základu daně

Pan Roman využije skutečné výdaje, protože jsou vyšší než výdaje procentem z příjmu, u kterých je stanovené maximum. Výpočty se budou vztahovat k variantě první, kdy mu v podnikání pomáhá pouze babička.

Tab. 20 Stanovení základu daně

	Roman	Babička
Příjmy	2 895 000 Kč	0 Kč
Výdaje	1 199 302 Kč	0 Kč
Příjmy SO	0 Kč	105 000 Kč
Výdaje SO	0 Kč	43 498 Kč
Upravený ZD	1 695 698 Kč	61 502 Kč

Příjmy a výdaje jsou rozloženy na 2 osoby. Na pana Radima je rozloženo nejvyšší procento, tj. 96,5 %. Na spolupracující babičku je rozděleno 3,5 % příjmů a výdajů. U této varianty vidíme, že základ daně babičky je ve výši 61 502 Kč. Částka je nižší než částka 62 261 Kč, což je rozhodná částka týkající se vedlejší činnosti u sociálního pojištění.

Od základu daně budou odečteny nezdanitelné části daně, odčitatelné položky a položky snižující základ daně. Pan Radim má pouze životní pojištění, kde má zaplacenou částku ve výši 20 000 Kč a na penzijní připojištění 23 000 Kč. Jelikož si platil na životní pojištění a penzijní připojištění více, může si odečíst pouze 12 000 Kč na životním pojištění a jen část u penzijního připojištění. Daná část se vypočítá jako $23\,000 - 12\,000 = 11\,000$ Kč. Pan Radim si může tedy snížit základ daně o částku 23 000 Kč a jeho snížený základ daně je ve výši 1 672 698 Kč.

8.13 Výpočet daňové povinnosti

Tab. 21 Výpočet daňové povinnosti

	Radim	Babička
Základ daně	1 695 698 Kč	61 502 Kč
Odčitatelné položky	23 000 Kč	0 Kč
Snížený základ daně	1 672 698 Kč	61 502 Kč
Zaokrouhlený ZD	1 672 600 Kč	61 500 Kč
Sazba daně	15 %	15 %
Daň	250 890 Kč	9 226 Kč
Solidární daň	31 533,74 Kč	0 Kč
Daň celkem	282 424 Kč	9 226 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění	26 808 Kč	0 Kč
Daň po uplatnění slevy	221 116 Kč	0 Kč

Základ daně se sníží o nezdanitelné části daně a zaokrouhlí na stokoruny dolů, protože se jedná o roční zúčtování daně. Ze zaokrouhleného základu daně vypočítáme 15 % daň. U Radima se výpočet rozšiřuje o solidární zvýšení daně, protože se jedná o základ daně vyšší než 1 245 216 Kč. Solidární daň v tomto případě vypočteme jako rozdíl základu daně a částky 1 245 216 Kč a tento rozdíl vynásobíme 7 %. Solidární daň následně zaokrouhlíme na koruny nahoru. Od celkové daně odečteme slevy na dani a získáme daň po slevě. Jelikož Radim nepřerozdělil na své syny Jakuba a Tomáše příjmy a výdaje, smí si uplatnit daňové zvýhodnění na oba vyživované syny.

V případě babičky ze základu daně spočítáme 15 % daň z příjmu. Z vypočtené daně odečteme slevu na poplatníka a získáme výslednou daň. Babička jako starobní důchodce má již také nárok na slevu na poplatníka, která pokryje daňovou povinnost.

8.14 Sociální pojištění

Radim jako OSVČ využívá sazbu 29,2 %. U sociálního pojištění je možnost využití vedlejší činnosti, jelikož babička má základ daně ve výši 61 502 Kč a jedná se o starobního důchodce, který nevykonává hlavní samostatnou činnost.

Tab. 22 Sociální pojištění Radim

Radim	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	1 695 698 Kč · 50 %	847 849 Kč
Výše pojistného	847 849 Kč · 29,2 %	247 571,908 Kč
Zaokrouhlení	247 571,908 Kč \approx 247 572 Kč	
Odpočet záloh	247 572 Kč – 172 800 Kč	74 772 Kč

Radim má povinnost uhradit na sociální pojištění ještě doplatek ve výši 74 772 Kč. Je mu udělena povinnost hradit vypočtené zálohy na sociální pojištění v roce 2015. Jeho zálohy budou ve výši 20 632 Kč. Jedná o 1/12 z celkového vypočteného pojistného.

V případě babičky se sociální pojištění hradit nebude, protože splnila podmínku s rozhodnou částkou 62 261 Kč, její základ daně byl nižší než tato částka. Nemí povinná hradit ani zálohy na sociální pojištění.

8.15 Zdravotní pojištění

Na zdravotní pojištění se odvádí 13,5 % z rozdílu příjmů a výdajů podle ustanovení § 7 ZDP. Na zdravotní pojištění si Radim platil zálohy ve výši 79 896 Kč.

Tab. 23 Zdravotní pojištění Radima

Radim	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	1 695 698 Kč · 50 %	847 849 Kč
Výše pojistného	847 849 · 13,5 %	114 459,615 Kč
Zaokrouhlení	114 459,615 Kč \approx 114 460 Kč	
Odpočet zálohy	114 460 Kč – 79 896 Kč	34 564 Kč

Z výše uvedená tabulky je zřejmé, že pan Radim musí na zdravotním pojištění uhradit doplatek ve výši 34 564 Kč. Dále je povinen hradit pravidelné zálohy ve výši 9 539 Kč. Výše zálohy se spočítá jako 1/12 vypočteného pojistného na zdravotní pojištění

Tab. 24 Zdravotní pojištění babičky

Babička	Struktura výpočtu	Hodnota
Vyměřovací základ	61 502 · 50 %	30 751 Kč
Výše pojistného	30 751 · 13,5 %	4 151,385 Kč
Zaokrouhlení	4 151,385 Kč \approx 4 152 Kč	
Odpočet zálohy	4 152 Kč – 0 Kč	4 152 Kč

Pro babičku se výpočet liší. Jelikož její základ daně činí pouze 61 502 Kč, tak vypočtený vyměřovací základ pro zdravotní pojištění činí 30 751. Nemí nutné zde používat minimální vyměřovací základ, protože se nejedná o samostatnou činnost, která je provozována jako činnost hlavní.

Vypočtené pojistné ve výši 4 152 Kč bude uhrazeno formou doplatku na zdravotní pojišťovně. Babička je povinná hradit zálohy na zdravotní pojištění ve výši 346 Kč.

Díky využití vedlejší činnosti a stanovení nízkého základu daně je spolupráce pro podnikatele nejvýhodnější. První důvodem je osvobození od platby záloh na celkového sociálního pojištění. U zdravotního pojištění se bude hradit pouze nízká částka díky nízkým příjmům. Díky slevě na poplatníka, která je nově možná uplatnit i u starobních důchodců, vznikne nulová povinnost vůči finančnímu úřadu.

8.15.1 Rozdělení příjmu varianty

Tab. 25 Spolupráce pouze babičky, varianta I

	Radim	Radim 96,5 %	Babička 3,5 %
P	3 000 000 Kč	2 895 000 Kč	105 000 Kč
V	1 242 800 Kč	1 199 302 Kč	43 498 Kč
DZP § 7	1 757 200 Kč	1 695 698 Kč	61 502 Kč
NČ	23 000 Kč	23 000 Kč	0 Kč
ZD	1 734 200 Kč	1 672 698 Kč	61 502 Kč
Zaokr. ZD	1 734 200 Kč	1 672 600 Kč	61 502 Kč
Daň 15 %	260 130 Kč	250 890 Kč	9 226 Kč
Solidární daň	34 228,88 Kč	31 533,74 Kč	0 Kč
Daň celkem	294 359 Kč	282 424 Kč	9 226 Kč
Sleva na popl.	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manž.	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Sleva na dítě	26 808 Kč	26 808 Kč	0 Kč
Daň po slevě	242 711 Kč	221 116 Kč	0 Kč
ZP			
P-V	1 757 200 Kč	1 695 698 Kč	61 502 Kč
Vyměřovací ZD	878 600 Kč	847 849 Kč	30 751 Kč
ZP 13,5 %	118 611 Kč	114 459,615 Kč	4 151,385 Kč
ZP zaokr.	118 611 Kč	114 460 Kč	4 152 Kč
Zálohy	79 896 Kč	79 896 Kč	0 Kč
ZP celkem	38 715 Kč	34 564 Kč	4 152 Kč
Zálohy 2015	9 885 Kč	9 539 Kč	346 Kč
SP			
Daňový ZD	1 757 200 Kč	1 695 698 Kč	61 502 Kč
Vyměřovací ZD	878 600 Kč	847 849 Kč	0 Kč
SP 29,2 %	256 551,2 Kč	247 571,908 Kč	0 Kč
SP zaokr.	256 552 Kč	247 572 Kč	0 Kč
Zálohy	172 800 Kč	172 800 Kč	0 Kč
SP celkem	83 752 Kč	74 772 Kč	0 Kč
Zálohy 2015	21 380 Kč	20 632 Kč	0 Kč
Varianta Σ	365 178 Kč	334 604 Kč	

Tab. 26 Rozdělní na syna a babičku, varianta II

	Radim	Radim 94 %	Syn Tom 3 %	Babička 3 %
P	3 000 000 Kč	2 820 000 Kč	90 000 Kč	90 000 Kč
V	1 242 800 Kč	1 168 232 Kč	37 284 Kč	37 284 Kč
DZP § 7	1 757 200 Kč	1 651 768 Kč	52 716 Kč	52 716 Kč
NČ	23 000 Kč	23 000 Kč	0 Kč	0 Kč
ZD	1 734 200 Kč	1 628 768 Kč	52 716 Kč	52 716 Kč
Zaokr. ZD	1 734 200 Kč	1 628 700 Kč	52 700 Kč	52 700 Kč
Daň 15 %	260 130 Kč	244 305 Kč	7 905 Kč	7 905 Kč
Solidární daň	34 228,88 Kč	28 458,64 Kč	0 Kč	0 Kč
Daň celkem	294 359 Kč	272 764 Kč	7 905 Kč	7 905 Kč
Sleva na popl.	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manž.	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Sleva na dítě	26 808 Kč	13 404 Kč	0 Kč	0 Kč
Daň po slevě	242 711 Kč	234 520 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP				
P-V	1 757 200 Kč	1 651 768 Kč	52 716 Kč	52 716 Kč
Vyměřovací ZD	878 600 Kč	825 884 Kč	26 358 Kč	26 358 Kč
ZP 13,5 %	118 611 Kč	111 494,34 Kč	3 558,33 Kč	3 558,33 Kč
ZP zaokr.	118 611 Kč	111 495 Kč	3 559 Kč	3 559 Kč
Zálohy	79 896 Kč	79 896 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP celkem	38 715 Kč	31 599 Kč	3 559 Kč	3 559 Kč
Zálohy 2015	9 885 Kč	9 292 Kč	297 Kč	297 Kč
SP				
Daňový ZD	1 757 200 Kč	1 651 768 Kč	52 716 Kč	52 716 Kč
Vyměřovací ZD	878 600 Kč	825 884 Kč	0 Kč	0 Kč
SP 29,2 %	256 551,2 Kč	241 158,13 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaokr.	256 552 Kč	241 159 Kč	0 Kč	0 Kč
Zálohy	172 800 Kč	172 800 Kč	0 Kč	0 Kč
SP celkem	83 752 Kč	68 359 Kč	0 Kč	0 Kč
Zálohy 2015	21 370 Kč	20 097 Kč	0 Kč	0 Kč
Varianta Σ	365 178 Kč	341 596 Kč		

Tab. 27 Využití obou synů a babičky, varianta III

	Radim 94 %	Jakub 2 %	Tomáš 2 %	Babička 2 %
P	2 820 000 Kč	60 000 Kč	60 000 Kč	60 000 Kč
V	1 093 664 Kč	24 856 Kč	24 856 Kč	24 856 Kč
DZP § 7	1 651 768 Kč	35 144 Kč	35 144 Kč	35 144 Kč
NČ	23 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
ZD	1 628 768 Kč	35 144 Kč	35 144 Kč	35 144 Kč
Zaokr. ZD	1 628 700 Kč	35 100 Kč	35 100 Kč	35 100 Kč
Daň 15 %	244 305 Kč	5 265 Kč	5 265 Kč	5 265 Kč
Solidární daň	28 458,64 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daň celkem	272 764 Kč	5 265 Kč	5 265 Kč	5 265 Kč
Sleva na popl.	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manž.	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Sleva na dítě	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daň po slevě	247 924 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP				
P-V	1 651 768 Kč	35 144 Kč	35 144 Kč	35 144 Kč
Vyměřovací ZD	825 884 Kč	17 572 Kč	17 572 Kč	17 572 Kč
ZP 13,5 %	111 494,34 Kč	2 372,22 Kč	2 372,22 Kč	2 372,22 Kč
ZP zaokr.	111 495 Kč	2 373 Kč	2 373 Kč	2 373 Kč
Zálohy	79 896 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP celkem	31 599 Kč	2 373 Kč	2 373 Kč	2 373 Kč
Zálohy 2015	9 292 Kč	198 Kč	198 Kč	198 Kč
SP				
Daňový ZD	1 651 768 Kč	61 502 Kč	61 502 Kč	61 502 Kč
Vyměřovací ZD	825 884 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP 29,2 %	241 158,13 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaokr.	241 159 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Zálohy	172 800 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP celkem	68 359 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Zálohy 2015	20 097 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Varianta Σ	355 001 Kč			

Tento příklad je ukázkou toho, že je možné vymyslet velké množství možností rozložení příjmů. Využití různých členů domácnosti může poplatníkovi velmi zpříjemnit život, protože ušetří finanční prostředky, které může použít jinak.

Tato modelace byla specifická tím, že do výpočtu nebyla zakomponována manželka, protože má příjmy podle § 6 a veškeré své slevy a odpočty uplatní na

svou osobu. U rozdělování příjmů a výdajů má manželka specifickou pozici, protože se jedná o subjekt, na který se dá přerozdělit nejvíce a to až 50 % do maximální částky 540 000 Kč.

Pan Radim snížil svou daňovou povinnost díky rozvržením příjmů a výdajů na babičku, u které navíc využil i vedlejší činnost. Kvůli rozdělení příjmů a výdajů pouze na babičku, bude moci využít odpočtu na dani ve formě daňového zvýhodnění na své syny. Toto daňové zvýhodnění bude ve výši 26 808 Kč. Jelikož na babičku přerozdělil Radim pouze 3,5 % ze svých příjmů a výdajů, vznikl jí základ daně nižší než rozhodná částka, z toho titulu není povinna hradit doplatek a zálohy na sociálním pojištění. Z hlediska daně z příjmů nemá povinnost platit zálohy ani doplatek na dani, protože jí sleva na poplatníka pokryla celou vypočtenou daň. U zdravotního pojištění je nutné uhradit doplatek na zdravotní pojišťovně a vzniká zde povinnost hradit zálohy na zdravotní pojištění. Tato varianta se jeví jako nevíce výhodná.

Ve srovnání s variantou III, kde přerozdělují příjmy a výdaje na oba syny a babičku, ušetří částku 20 397 Kč. Varianta I a varianta II jsou nevýhodně z toho titulu, že dojde k situaci, že si Radim nebude moci uplatnit slevu na děti. Kvůli tomuto kroku bude jeho daňová povinnost oproti první variantě nejvyšší.

V případě spolupráce obou synů a babičky, je možné, aby synové využili slevu na studenta, za těchto okolností to ovšem není nutné, protože sleva na poplatníka pokryje veškerou daňovou povinnost. U sociálního pojištění je využito vedlejší činnosti díky tomu, že rozdíl mezi příjmy a výdaji byl nižší než rozhodná částka, která je ve výši 62 216 Kč. Z tohoto důvodu nevzniká synům povinnost hradit doplatek na sociálním pojištění a není zde povinnost platit zálohy na sociální pojištění. U zdravotního pojištění se situace liší. Vzniká zde povinnost zaplatit doplatek na zdravotní pojištění. Co se týká záloh na zdravotní pojištění, vypočtená záloha činí 346 Kč.

Tab. 28 Přehled plateb na rok 2015

Varianta	Veškeré platby	Zálohy sp a zp	Zálohy na daň
Vše sám	378 582 Kč	31 255 Kč	60 678 Kč
Varianta I	334 604 Kč	30 517 Kč	55 279 Kč
Varianta II	341 596 Kč	30 183 Kč	58 630 Kč
Varianta III	355 001 Kč	29 983 Kč	61 981 Kč

Ve srovnání povinných odvodů a plateb na sociální a zdravotní pojištění vychází nejlépe varianta I, zálohy nebudou nejnižší z uvedených možností, ale s přihlédnutím k úspoře, která vznikne u ročního vyúčtování, bude se jednat o nejlepší řešení.

Z hlediska celkové úhrady povinnosti má Radim povinnost uhradit částku 334 604 Kč, měsíční zálohy na sociálním a zdravotním pojištění na rok 2015 jsou ve výši 30 517 Kč a co se týká čtvrtletního placení daně z příjmů, dostáváme se na částku 55 279 Kč.

9 Závěr

Dedukcí docházím k závěru, že na základu syntézy se dá výhodnost institutu spolupracujících osob vymezit do několika situací, při kterých lze s jistotou tvrdit, kdy je rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby pro OSVČ velmi výhodné až žádoucí. Jedná se o situace, kdy:

- manžel/manželka OSVČ má nedočerpanou slevu na poplatníka z důvodu nízkého základu daně
- manželka/manžel má nízký příjem ze své hlavní výdělečné činnosti podle ustanovení § 7 ZDP a neuplatňuje své neodčitatelné položky, které snižující základ daně. Z tohoto pohledu by byla spolupráce s manželem/manželkou, který je taky OSVČ, výhodná pro obě strany, protože podnikatel ušetří na dani z příjmu a na odvodech na pojistném na zdravotní a sociální pojištění a manželka/manžel bude si moci uplatnit i položky, jako je odpočet na zaplacené životní pojištění, penzijní pojištění, aj., které snižují základ daně
- OSVČ přerozdělí na spolupracující osobu pouze část příjmů a výdajů tak, aby spolupracující osoba nebyla povinna platit zálohy na sociálním pojištění, a bylo by vyhověno podmínce týkající se rozhodné částky, která činí 62 216 Kč pro rok 2014 pro sociální pojištění, aby byla spolupráce chápána jako vedlejší činnost
- oba manželé jsou OSVČ, jeden z manželů využívá výdaje procentem z příjmu a druhý využije skutečné výdaje, aby manželé nepřišli a daňové zvýhodnění na dítě
- OSVČ přerozdělí příjmy a výdaje na spolupracující osobu z důvodu snížení vyměřovacího základu pro pojistné, aby zálohy na zdravotní a sociální pojištění byly v minimální výši.

Výše uvedené situace jsou pro OSVČ z hlediska daňové povinnosti, zdravotního a sociálního pojištění velmi výhodné. Při těchto situacích OSVČ optimalizuje svou povinnost prostřednictvím spolupracující osoby.

Z pohledu daňové optimalizace daňové povinnosti má podnikatel několik možností, jak snížit své daňové zatížení. Optimalizovat platební povinnost lze nejen pomocí rozložení příjmů a výdajů na spolupracující osobu, a tím že spolupracující osoba si uplatní slevu na poplatníka, ale také na pojistném na sociálním a zdravotním pojištěním. Pokud spolupracující osoba nepřesáhne limit pro vedlejší činnost, nebude povinna odvádět pojistné na sociální pojištění.

U podnikatele je nutné, aby se na základě komparace rozhodl, zda použije skutečné výdaje nebo výdaje stanovené % z příjmu. U skutečných výdajů má podnikatel dvě možnosti. Buď rozloží příjmy a výdaje na spolupracující osobu a tím optimalizuje svou platební povinnost, nebo když nebude chtít využít institutu spolupracujících osob a jeho manželka/manžel bude mít příjem nižší než 68 000 Kč za rok, tak smí si podnikatel uplatnit alespoň slevu na manželku. Tato sleva na dani je možná pouze ročně. Pokud podnikatel použije manželku jako spolupracující osobu, tak nesmí použít slevu na manželku.

Modelace dokazují, že využití institutu spolupracujících osob, jsou pro podnikatele ve většině případů výhodou. U třetí modelace je znázorněno rozdělení příjmů a výdajů na další typ spolupracující osoby, protože manželka měla příjmy podle ustanovení § 6 ZDP. Tato modelace dokazuje, že se podnikatel nemusí spoléhat při rozdělení příjmů a výdajů pouze na manželku. Na manželku může sice rozdělit největší procento příjmů a výdajů, ale v případě, že nemůže využít rozdělení na ni, zvolí jinou variantu. Další variantou jsou děti, po skončení základní školy nebo další osoby žijící ve společné domácnosti. Důležitou okolností je komparace, zda je pro podnikatele výhodné přerozdělení příjmů a výdajů na vyživované dítě nebo zda je pro něj výhodnější přerozdělit příjmy a výdaje na jiné osoby, aby mu zůstala možnost uplatnit si daňové zvýhodnění na vyživované děti. Uplatněním daňového zvýhodnění může vzniknout podnikateli daňový bonus.

Na výše uvedených modelacích je zřejmé, že každý případ je specifický a nelze s přesností říci, jakým poměrem by se měly rozdělit příjmy a výdaje na spolupracující osobu. Vše se musí důkladně propočítat, aby došlo k optimalizaci. Na modelacích je dokázáno, jak může spolupracující osoba optimalizovat nejen daňovou povinnost, ale také odvody na sociálním a zdravotním pojištění. Klienti se dostanou do situace, že nebudou povinni hradit vyšší vypočtené zálohy, ale minimální zálohy, které jsou určené. Tímto krokem dojde ke snížení jejich výdajů během zdaňovacího období.

10Literatura

Knižní zdroje

- BRYCHTA, I. A KOL. *Daň z příjmů: 2014 : výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2014.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 600 s. ISBN 978-80-7478-462-0.
- ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2014.* Olomouc: Anag, 2014. 176 s. ISBN 978-80-726-3860-4.
- DUKA, M., *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnosti.* 1. vyd. Grada Publishing, a. s., 2013. ISBN: 978-80-247-3880-2.
- DVOŘÁKOVÁ, V. a kol. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2013/2014.* 1. vyd. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2013. 328 s. Monografie. ISBN 978-80-7201-916-8.
- HOMAN, R., *Mikroekonomie. Středně pokročilý kurz.* 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 592 str. ISBN: 978-80-7179-862-0.
- JUREČKA, V., A KOLEKTIV. *Makroekonomie.* Vyd. 1. Grada Publishing, a. s., 2010. 336 s. ISBN: 978-80-247-3258-9.
- LOŠŤÁK, M., PRUDKÝ, P., *Jak vyplnit daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2012.* 20. vyd.. Anag, 2012. ISBN: 978-80-7263-789-8.
- MACHÁČEK, I., *Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové optimalizaci.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN:987-80-7400-188-8.
- PEKOVÁ, J., *Veřejné finance. Teorie a praxe v ČR.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
- PELECH, P., PELC, V., *Daně z příjmů s komentářem 2014.* 14. vyd. Anag, 2014. ISBN 978-80-7263-867-3.
- VALOUCH, P., *Daňové tipy (a triky) pro fyzické osoby 2009 jak ušetřit na dani z příjmů.* 1. vyd. Grada Publishing, a. s., 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3332-6.
- VYBÍHAL, V., A KOLEKTIV, *Mzdové účetnictví 2015: praktický průvodce.* 18. vyd. Grada Publishing, a. s., 2015. 464 s. ISBN 978-80-247-5499-4.
- ŽENÍŠKOVÁ, M. *Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ a dobrovolně důchodově pojištěných s komentářem a příklady k 1. 1. 2014.* Olomouc: Anag, 2014. 160 s. ISBN 978-80-726-3861-1.

Internetové zdroje

- MERITUM DANĚ. *Daňové a nedaňové náklady: Daňové a nedaňové náklady z hlediska daně z příjmů* [online]. Účetní kavárna.cz © 2015 [cit. 30. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/dane---souhrnny-prehled/danove-a-nedanove-naklady/>

- Daň z příjmů. *Manželka jako spolupracující osoba*. Finance.cz [online]. © 2014 [cit. 17. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/361955-manzelka-jako-spolupracujici-osoba/>
- Fáze podnikání. *Odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění za OSVČ* [online]. BusinessInfo.cz. Oficiální portál pro podnikání a export © 2014, aktualizováno 10. 3. 2014. [cit. 30. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/odvod-pojistneho-verejne-zdrav-osvc-8458.html>
- Povinnost plátců - metodika. *OSVČ - minimální výše záloh* [online]. Všeobecná zdravotní pojišťovna. © 2015 [cit. 30. 4. 2015a]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/osvc/osvc-minimalni-vyse-zaloh>
- Plátcí. *OSVČ - oznamovací povinnost* [online]. Všeobecná zdravotní pojišťovna. © 2015 [cit. 30. 4. 2015b]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/osvc/osvc-oznamovaci-povinnost>
- Informace. *OSVČ - zálohy na pojistné* [online]. Všeobecná zdravotní pojišťovna. © 2015 [cit. 30. 4. 2015c]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/osvc/osvc-zalohy-na-pojistne>
- Pojištění OSVČ. *Povinná* [online]. Česká správa sociálního zabezpečení, aktualizováno v prosinci 2014 [cit. 30. 4. 2015d]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/ucast-na-pojisteni/povinna.htm>
- Plátcí. *Povinnosti*. [online] Česká správa sociálního zabezpečení, aktualizováno v prosinci 2014 [cit. 30. 4. 2015a]. Dostupné z: <http://www.cssz.eu/cz/pojisteni-osvc/povinnosti.htm>
- Plátcí. *Přehled právních předpisů řešících problematiku zdravotního pojištění* [online]. Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky. © 1993-2015 [cit. 30. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.vozp.cz/cs/platci/pravni-predpisy>
- MACHÁČEK, I., *Otázky & odpovědi pro účetní 2008/11. Výhody uplatnění spolupracujících osob v podmínkách jednotné sazby daně* [online]. Daňáři online, portál daňových poradců a profesionálů © 2015 [cit. 30. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d4381v6332-vyhody-uplatneni-spolupracujicich-osob-v-podminkach-jednotne-s/>
- Pojistné na sociální zabezpečení. *Výše a sazba pojistného* [online]. Česká správa sociálního zabezpečení 5, aktualizováno v prosinci 2014 [cit. 17. 4. 2015b]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>
- Plátce. *Zaměstnavatel/zaměstnanec* [online]. Zaměstnanecká pojišťovna Škoda © 2015 [cit. 30. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.zpskoda.cz/platce/zamestnavatel-zamestnanec>

Zákony a legislativa

- Česká republika. Zákon č. 48/1997 Sb., o důchodovém pojištění, ze dne 7. března 1997 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 1997 [Cit. 30. 4. 2015], částka 16, s. 1185. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>
- Česká republika. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ze dne 30. června 1995 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 1995 [Cit. 30. 4. 2015], částka 41, s. 1986. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155>
- Česká republika. Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ze dne 14. března 2006 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 2006 [Cit. 30. 4. 2015], částka 64, s. 2330. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-187>
- Česká republika. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ze dne 21. dubna 2006 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 2006 [Cit. 30. 4. 2015], částka 84, s. 4038. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#cast13>
- Česká republika. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ze dne 22. července 2009 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 2009 [Cit. 30. 4. 2015], částka 87, s. 4038. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>
- Česká republika. Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ze dne 22. července 2009 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 2009 [Cit. 30. 4. 2015], částka 89, s. 4174. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-284>
- Česká republika. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ze dne 20. listopadu 1992 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 1992 [Cit. 30. 4. 2015], částka 117, s. 3473. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>
- Česká republika. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ze dne 20. listopadu 1992 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 1992 [Cit. 30. 4. 2015], částka 118, s. 3521. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>
- Česká republika. Zákon č. 592/1992 SB., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ze dne 20. listopadu 1992 [online] In: Sbírka zákonů České republiky. 1992 [Cit. 30. 4. 2015], částka 119, s. 3558. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-592>
- Důvodová zpráva. Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 9. 5. 2015]. Dostupné z: www.mfcr.cz/assets/cs/media/Duvodova-zprava_2013-04-03_Duvodova-zprava-k-navrhu-zmenoveho-zakona-danovych-zakonu-342013.pdf
- Daně a poplatky. Pokyn č. D-300 [online]. Business.center.cz © 1998-2015 [cit. 9. 5. 2015]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/dane/d-300.aspx>